

OTDK-dolgozat

2023

PANNON EGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

AZ SDG-S JELENLÉTE A MAGYAR TOP 100 VÁLLALKOZÁSNÁL
PRESENCE OF SDG-S IN THE HUNGARIAN TOP 100 COMPANIES

Slavati Zsanett

Konzulens: Dr. Dániel Zoltán András

Kézirat lezárásának dátuma: 2022. 05.04.

TARTALOMJEGYZÉK

1	A VIZSGÁLT TÉMA AKTUALITÁSA	1
2	DOLGOZATOM FELÉPÍTÉSE	2
3	SZAKIRODALMI HÁTTÉR	3
3.1	A fenntartható fejlődés fogalma	3
3.2	Millenniumi Fejlesztési Céloktól a Fenntartható Fejlődési Célok kialakulásáig	3
4	A 17 FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉL	8
4.1	Vessünk véget a szegénység minden formájának, mindenhol	8
4.2	Vessünk véget az éhezésnek, érjük el az élelmezésbiztonságot és a jobb táplálkozást, és támogassuk a fenntartható mezőgazdaságot	9
4.3	Biztosítson egészséges életet és segítse elő a jólétet minden korosztály számára	10
4.4	Biztosítani kell az inkluzív és méltányos minőségi oktatást, és elő kell segíteni az egész életen át tartó tanulás lehetőségét mindenki számára	11
4.5	A nemek közötti egyenlőség és a nők szerepének erősítése.....	11
4.6	Biztosítsa mindenki számára a víz és a higiénia elérhetőségét és fenntartható kezelését	12
4.7	Mindenki számára biztosítsa a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférést.....	12
4.8	A fenntartható és inkluzív gazdasági növekedés, a teljes és produktív foglalkoztatás és a mindenki számára elérhető tisztességes munka előmozdítása	12
4.9	Rugalmas infrastruktúra kiépítése, inkluzív és fenntartható iparosítás előmozdítása és az innováció előmozdítása.....	14
4.10	Az országokon belüli és országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése	14
4.11	Tegye befogadóvá, biztonságossá, ellenállóvá és fenntarthatóvá a városokat és az emberi településeket	15
4.12	Fenntartható fogyasztási és termelési minták biztosítása	16
4.13	Sürgős intézkedések megtétele az éghajlatváltozás és annak hatásai elleni küzdelem érdekében.....	17

4.14	Az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható használata a fenntartható fejlődés érdekében.....	17
4.15	A szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatának előmozdítása, az erdők fenntartható kezelése, az elsivatagosodás elleni küzdelem, valamint a talajromlás megállítása és visszafordítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása.....	18
4.16	Békés és befogadó társadalmak előmozdítása a fenntartható fejlődés érdekében, mindenki számára biztosítson hozzáférést az igazságszolgáltatáshoz, és hatékony, elszámoltatható és befogadó intézményekhez.....	19
4.17	Meg kell erősíteni a végrehajtás eszközeit, és újjáéleszteni a globális partnerséget a fenntartható fejlődés érdekében.....	20
5	VÁLLALATOK A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÚTJÁN	22
5.1	Vállalati fenntarthatóság.....	22
5.2	A fenntarthatósági jelentések.....	24
5.3	Szabályozások a fenntarthatósági jelentések elkészítéséhez	26
5.3.1	Global Reporting Initiative (GRI).....	26
5.3.2	Európai Unió szabályozások és irányelvek – NFRD / CSRD	29
5.3.3	Sustainable Accounting Standards Board sztenderdjei (SASB)	31
6	A KUTATÁS CÉLJA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZERTAN.....	32
6.1	A kutatás célja	32
6.2	Felhasznált adatok, információk és módszertan	32
7	KUTATÁSI KÉRDÉSEK ÉS HIPOTÉZISEK.....	34
7.1	Kutatási kérdések bemutatása.....	34
7.2	Hipotézisek bemutatása	34
8	ADATOK ELEMZÉSE	35
8.1	Általános információk a vizsgált szervezetekről	35
8.2	A 2016-17-es és 2020-21-es lista tagjainak összehasonlítása	37
8.3	A vállalatok által szolgáltatott információk.....	40
8.3.1	Információ szolgáltatás módja	40

8.4	Vállalatok által kiadott információk összehasonlítása.....	43
8.4.1	Releváns információkat tartalmazó publikációk	43
8.4.2	A vizsgált vállalatok által kiadott fenntarthatósági jelentések	47
8.4.3	A 98 vizsgált vállalatra vonatkozó összesített eredmények	54
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK		59
ÖSSZEFOGLALÁS.....		61
IRODALOMJEGYZÉK		63

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra A 8 Millenniumi Fejlesztési Cél	Forrás:	
https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/2013/mdg.html		4
2. ábra 17 SDG-k	Forrás: https://aer.eu/sustainable-development-goals-engaging-regions/	5
3. ábra A vállalat fenntarthatóság fejlődése	Forrás: (Wilson, 2003).....	23
4. ábra A fenntarthatósági jelentések két nézőpontja, az éghajlatváltozás példájával szemlélítve	Forrás: (Európai Számvevőszék, 2019)	25
5. ábra A top 100 vállalat iparági megoszlása Saját szerkesztés	Forrás: (Forbes, 2017).....	35
6. ábra Munkavállalói létszám Saját szerkesztés	Forrás: (Forbes, 2017).....	36
7. ábra Vállalatok székhelyei Saját szerkesztés	Forrás: (Forbes, 2017).....	36
8. ábra Vállalatok megjelenési aránya a két vizsgált rangsorban Saját szerkesztés	Forrás: (Forbes, 2017)	37
9. ábra A mindkét rangsorban szereplő vállalatok iparági megoszlása Saját szerkesztés	Forrás: (Forbes, 2017 & 2021)	38
10. ábra Vállalatok csoportosítása információszolgáltatási mód szerint Saját szerkesztés;	Forrás: Saját kutatási adatok	40
11. ábra SDG-k megjelenési gyakorisága Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok....		43
12. ábra Példa a tartami felépítés pontjaira, melyben hasonlítottak a vállalatok	Forrás: (FémAlk, 2020).....	48
13. ábra Az SDG-k megjelenése a fenntarthatósági jelentésekben Saját szerkesztés, Forrás:	Saját kutatási adatok.....	48
14. ábra SDG-k megjelenési gyakorisága összesítve 98 vállalatra Saját szerkesztés, Forrás:	Saját kutatási adatok.....	54

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat Az egyes SDG-khez tartozó alcélok száma Saját készítés Források: https://sdgs.un.org/ ; https://www.ksh.hu/sdg	6
2. táblázat 5P és jelentésük Saját szerkesztés Forrás: (ENSZ, 2015).....	7
3. táblázat SDG 2 Saját szerkesztés Forrás: https://sdgs.un.org/goals	9
4. táblázat SDG 5 Saját szerkesztés Forrás: https://sdgs.un.org/goals	11
5. táblázat SDG 12 Saját szerkesztés Forrás: https://sdgs.un.org/topics/chemicals-and-waste	16
6. táblázat SDG 15 /1 Saját szerkesztés Forrás: https://sustainabledevelopment.un.org/topics/biodiversityandecosystems https://sdgs.un.org/topics/biodiversity-and-ecosystems https://sdgs.un.org/topics/forests	18
7. táblázat SDG 15 /2 Saját szerkesztés Forrás: https://sdgs.un.org/topics/mountains https://sdgs.un.org/topics/desertification-land-degradation-and-drought	19
8. táblázat Kronologikus sorrendben a szabványok formálódása Saját szerkesztés Forrás: https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/	26
9. táblázat Jelenleg hatályos GRI szabályozások területei, a bevezetési évükkel kiegészítve Saját készítés Forrás: https://www.globalreporting.org/standards/download-the-standards/ .	27
10. táblázat Jelenleg hatályos GRI szabályozások területei a bevezetési évükkel kiegészítve Saját szerkesztés Forrás: https://www.globalreporting.org/media/wtafl4tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf	28
11. táblázat Első hipotézis vizsgálata és eredménye Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok	39
12. táblázat „Egyéb releváns információk” közé nem sorolt publikációk példái Saját szerkesztés Forrás: (i-Cell Mobilsoft Zrt., 2019)	41
13. táblázat Második hipotézis vizsgálata és eredménye Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok	42
14. táblázat Top 5 SDG a vizsgált vállalatoknál Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok	55
15. táblázat Top 5 SDG az <i>SDG Challenge</i> riport szerint Saját szerkesztés Forrás: (PwC, 2019)	56
16. táblázat Harmadik és negyedik hipotézis vizsgálata és eredménye Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok; (PwC, 2019)	58

1 A VIZSGÁLT TÉMA AKTUALITÁSA

Napjainkban egyre nagyobb szerepet kap a fenntarthatóság, a környezetre gyakorolt káros hatások csökkentése valamint a társadalmi egyenlőség, a jólét és a jóllét fogalma. Sajnos jelen időszakban is jelentős problémákkal kell szembe néznünk mind társadalmi, gazdasági és környezeti aspektusból is, ideértve például a mélyszegénységet, a nélkülözést, a nemek közti egyenlőtlenséget, az alapvető emberi jogok hiányát, az oktatás és az egészségügyi szektor elmaradottságát, a korrupciót, vagy a tisztességes munka és innováció hiányát.

A felsorolt tényezőkön túl még számos más nehézségben és megoldandó problémában kívánnak globális szinten segítséget nyújtani a leküzdéshez a Fenntartható Fejlődési Célok (SDGs - *Sustainable Development Goals*), a 2030-ig tartó időszakra.

A Fenntartható Fejlődési Célok világszerte cselekvésre szólítják fel a nemzeteket és kormányaikat, az üzleti és civil társadalmat, hogy közös összefogással valamint egyénileg is tegyenek annak érdekében, hogy csökkenjen a szegénység mértéke, mindenki emberhez méltó életkörülményekkel és azonos jogokkal rendelkezzen, valamint a fejlődést úgy értsék el, hogy a környezetet megóvják, és javítják annak állapotát (GRI; UN Global Compact; WBCSD, 2015).

Számos kutatás eredménye hívta fel már az elmúlt években az emberiség figyelmét arra, hogy a Föld eltartóképességére és létfenntartó rendszerére gyakorolt hatások olyan jelentősek, hogy a további globális környezeti változások már veszélyeztetik az emberiség hosszú távú jólétét, jövőjét, s számos cél elérést akadályozhatja, továbbá súlyosbíthatja a problémákat, például a szegénység felszámolását. A Fenntartható Fejlődés Célok olyan megoldást nyújthatnak, melyek nem járnak jelentős kompromisszumokkal, például elérhető úgy is gazdasági növekedés, vagy a jólét emelése, hogy közben nem merítjük ki az erőforrásainkat (Griggs, et al., 2014).

Véleményem szerint fontos lenne, hogy mihamarabb integráljuk az életünkbe a tudatosságot, s törekedjünk fenntarthatóbb életet élni. Fontos, hogy segítséget nyújtsunk azon embertársaink számára, akik rosszabb helyzetben élnek, mint mi. Továbbá úgy gondolom, hogy jelentős eredményeket lehetne elérni azzal, ha a civil és a gazdasági életben is jelentős összefogások és együttműködések születnének egy-egy SDG által kijelölt cél elérése érdekében.

2 DOLGOZATOM FELÉPÍTÉSE

Dolgozatom első fejezeteiben bemutatom a Brundtland-bizottság által megfogalmazott fenntartható fejlődés fogalmát, melynek megismerése kulcsfontosságú tényező a dolgozat témáját tekintve, ezt követően pedig ismertetem a Fenntartható Fejlődési Célok kialakulását a Millenniumi Fejlesztési Céloktól kiindulva, mely célok szintén a dolgozat alappilléreiként szolgálnak. Részletesen kifejtem a 17 Fenntartható Fejlődési Cél tartalmát és iránymutatásait, mely azért fontos eleme a dolgozatnak, mert e célok meglétét vizsgálom a top 100 magyar vállalkozásnál a kutatási tevékenységemben. A 17 cél ismertetését követően körül járom a vállalati fenntarthatóság témakörét, majd részletesen ismertetem a fenntarthatósági jelentések fogalmát, jellemzőit és céljait. Bemutatom a különböző nézőpontjait, valamint a hangsúlyos témaköreit a nem pénzügyi jelentéseknek.

Ezt követően dolgozatomban ismertetek néhány iránymutatást, szabályozási típust a fenntarthatósági jelentések elkészítéséhez, mint a Global Reporting Initiative (GRI index) vagy a Sustainable Accounting Standards Board sztenderdjei (SASB). Majd a továbbiakban bemutatom a jelenleg megtalálható Európai Unió szabályozásokat és irányelveket (NFRD / CSRD), melyek a fenntarthatósági jelentések készítéséhez és kiadásához kapcsolódnak.

A dolgozatom második felében ismeretem a kutatási tevékenységem célját, mely a magyar top 100 vállalat viszonyulásának feltérképezése a Fenntartható Fejlődési Célokhoz. Ismertetem a vizsgálatokhoz felhasznált adatokat és információkat. Bemutatom a kutatási kérdéseim és az azokhoz kapcsolódó hipotéziseim, továbbá részletesen leírom a kutatásom során alkalmazott módszertant és az adatgyűjtési folyamatot. Részletesen elemzem a vállalatok által szolgáltatott információkat az információ szolgáltatás módjai szerint. Kutatásom leírása két irányból közelíti meg a kiadott információkat, először a releváns információkat tartalmazó egyéb publikációkat mutatom be, majd ezt követően elemzem részletesen a vizsgált vállalatok által kiadott fenntarthatósági jelentéseket.

A kapott kutatási eredményeim részletes leírását és magyarázatát követően a hipotézisvizsgálatok eredményeit és a döntéseket is bemutatom a kutatási kérdésekhez kapcsolódóan. A dolgozat lezárásaként javaslatokat és következtetéseket fogalmazok, s összefoglalom a dolgozat tartalmát a vizsgálati eredményekkel kiegészítve.

3 SZAKIRODALMI HÁTTER

3.1 A fenntartható fejlődés fogalma

A fenntartható fejlődés fogalma 1987-ben jelent meg először, köszönhetően az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága (*World Commission on Environment and Development – WCED*), más néven a **Brundtland-bizottság** által kiadott „Közös jövőnk” című jelentésnek. (Gyulai, 2013) 1987-től napjainkig folyamatosan formálódott ez a fogalom, s nincs egy egységesen elfogadott verziója, hiszen számos módon értelmezhető (Kozma, 2020).

A jelentés szerint a fenntartható fejlődés nem más, mint egy olyan fejlődési folyamat, mely biztosítja a jelen szükségleteinek kielégítését anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékeinek képességét arra, hogy saját szükségleteiket és igényeiket ki tudják elégíteni (United Nations, 1987).

3.2 Millenniumi Fejlesztési Céloktól a Fenntartható Fejlődési Célok kialakulásáig

A Fenntartható Fejlődési Célok kialakulását a Millenniumi Fejlesztési Célok (*MDGs – Millennium Development Goals*) alapozták meg, melyeket 2000-ben fogadott el 189 ország, annak érdekében, hogy előre mozdítsák a szegénység problémájának megoldását, s javítsák az életkörülményeket. Ebben az évben egy olyan, 8 célból álló célrendszert fogalmaztak meg, melyet gyakran az emberiség eddigi legnagyobb törekvése és legambiciózusabb közös erőfeszítésének is tekintenek (Tárki, 2004).

A millenniumi 8 cél a következő volt:

- I.** A mélyszegénység és éhezés leküzdése
- II.** A mindenkire kiterjedő alapfokú oktatás elérése
- III.** A nemek közötti egyenlőség és a nők felemelkedésének előmozdítása
- IV.** A gyermekhalandóság csökkentése
- V.** Az anyai egészség védelme és a gyermekágyi halálozás visszaszorítása
- VI.** A HIV/AIDS, malária és más betegségek elleni küzdelem
- VII.** A környezeti fenntartható fejlődése
- VIII.** Globális partnerség kiépítése a fejlesztés érdekében

(Tárki, 2004; UNIS)

1. ábra
A 8 Millenniumi Fejlesztési Cél
Forrás: <https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/2013/mdg.html>

Az MDG-k végrehajtásának tervezett határidejét 2015-re tűzték ki, azonban annak ellenére, hogy kiemelkedő sikereket értek el a programmal, ahogy közeledett a kitűzött év, egyre egyértelműbbé vált, hogy nem sikerül teljeskörű változásokat és a tervezett eredményeket teljes mértékben elérni. 2012-ben Brazíliában az ENSZ Rio+20 konferenciáján a nemzetek elköteleződtek az iránt, hogy 2015 után is folytatják tevékenységüket a fejlődés érdekében, s új, átfogóbb célokat tűznek ki. Ezek az új célok jelentették a **Fenntartható Fejlődési Célokat** (SDGs – Sustainable Development Goals) (MTSZ, 2015).

A *Rió+20 Csúcs* eredménydokumentuma szorgalmazza, hogy az új céloknak "cselekvésorientáltak, tömörnek és könnyen kommunikálhatónak, korlátozott számban, aspirációs, globális jellegűnek és általánosan alkalmazandónak kell lenniük minden országra, figyelembe véve a különböző nemzeti realitásokat, kapacitásokat és fejlettségi szinteket, tiszteletben tartva a nemzeti politikákat és prioritásokat"- (United Nations, 2012)- *Saját fordítás*

A fent említett Fenntartható Fejlődési Célokra való javaslatok kidolgozásának érdekében egy kormányközi munkacsoportot, egy ún. Nyílt Munkacsoportot (*Open Working Group on Sustainable Development Goals - OWG*) hozott létre az ENSZ 2013 januárjában a tagországok delegáltjaiból, a civil szféra bevonásával (Kozma, 2020). Magyarország Kenyával együttműködve látta el a munkacsoport társelnöki feladatait (Magyarország Kormánya). A kidolgozott fejlődési és fejlesztési programot az ENSZ 193 tagállama 2015 szeptemberében fogadta el, mint Agenda 2030 (Jancsovszka, 2016).

E keretrendszer egy egyetemes (minden nemzetre kiterjedő) fenntartható fejlődési célrendszert jelentett, melyre azért volt szükség, mert a Föld létfenntartó rendszerére az emberiség olyan mértékű terhet ró, ami veszélyezteti hosszútávon a jólétet, az egészséget és növeli a szegénység súlyosbodásának kockázatát. Az SDG-kben foglalt célkitűzések megvalósulásának határidejét 2030-ra tűzték ki, annak érdekében, hogy előmozdítsák az emberiség jólétét úgy, hogy a környezetünket óvjuk, és úgy használjuk, hogy közben nem kizsákmányoljuk. Ahhoz, hogy a célok menti haladás mérhető, ellenőrizhető és jelenthető legyen, különböző mutatók kidolgozására van szükség, melyek nemzeti, regionális és globális szinten is működőképesek, továbbá a fejlett és fejlődő országokban is egyaránt használhatóak. Ezen mutatók támpontot nyújthatnak a politikai döntéshozóknak a prioritások meghatározásában és a csapásvonalak kijelölésében (Griggs, és mtsai., 2014; Glaser, 2012).

2. ábra
17 SDG-k

Forrás: <https://aer.eu/sustainable-development-goals-engaging-regions/>

A javaslatcsomag 17 fő célt, s ezekhez kapcsolódóan 169 alcélt fogalmaz meg, melyek egymással szoros kapcsolatban és kölcsönös összefüggésben állnak, az egyes célokhoz tartozó részcélok számát az alább szereplő táblázat mutatja be. Az egyes területeken megvalósuló előre lépések egy másik cél teljesítésének alapjául is szolgálhat (Vries, 2020).

Fenntartható Fejlődési Cél	alcélok száma	Fenntartható Fejlődési Cél	alcélok száma
1 - A szegénység felszámolása	7	10 - Egyenlőtlenségek csökkentése	10
2 - Az éhezés megszüntetése	8	11 - Fenntartható városok és közösségek	10
3 - Egészség és jólét	13	12 - Felelős fogyasztás és termelés	11
4 - Minőségi oktatás	10	13 - Fellépés az éghajlatváltozás ellen	5
5 - Nemek közötti egyenlőség	9	14 - Óceánok és tengerek védelme	10
6 - Tiszta víz alapvető köztisztaság	8	15 - Szárazföldi ökoszisztémák védelme	12
7 - Megfizethető és tiszta energia	5	16 - Béke, igazság és erős intézmények	12
8 - Tisztességes munka és gazdasági növekedés	12	17 - Partnerség a célok eléréséért	19
9 - Ipar, innováció és infrastruktúra	8		

1. táblázat
Az egyes SDG-khez tartozó alcélok száma
Saját készítés
Források: <https://sdgs.un.org/>; <https://www.ksh.hu/sdg>

A program mottójának tekinthető, hogy úgy kívánják elérni a változásokat, hogy közben senkit nem hagynak hátra: „*no one will be left behind*”- (ENSZ, 2015) .

A keretrendszer alapja, hogy egyensúlyt teremtsen a fenntartható fejlődés három dimenziója között, mint: a gazdaság, környezet és társadalom. A 2030-ig szóló terv megvalósítása szoros együttműködést igényel az érdekelt felek, nemzetek között ahhoz, hogy globális változásokat és előre haladásokat lehessen elérni (Chakrabarti, és mtsai., 2018; Brown & Rasmussen, 2019). Erre világít rá az „5P” rendszer, mely megmutatja, hogy a különböző tényezők összefüggenek (ENSZ, 2015).

Az „5P” a következő:

People – Emberek	véget kell vetni a szegénységnek, éhezésnek; biztosítani kell az egyenlőséget, egészséges környezetet, esélyegyenlőséget
Planet – Bolygó	a bolygó állapotának romlásától való megvédése a fenntartható termelés, gazdálkodás, erőforráshasználat, közlekedés segítségével; alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz
Prosperity – Jólét	sikeres és teljes élet; gazdasági, társadalmi és technológiai előrehaladás a természettel harmóniában működve
Peace – Béke	békés, igazságos, befogadó társadalom; háborítatlan és biztonságos körülmények; erőszakmentes élet
Partnership – Partnerség	a változások elérésének hatékonyságához szoros együttműködésre, összhangra és partnerségre van szükség

2. táblázat
5P és jelentésük
Saját szerkesztés
Forrás: (ENSZ, 2015)

4 A 17 FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉL

Dolgozatom ezen részében a 17 Fenntartható Fejlődési Célt kívánom kifejteni az alapján, hogy mire vonatkoznak és milyen lehetséges intézkedések tartoznak egy adott célhoz. A célok kifejtése az ENSZ - Világunk Átalakítása: Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 – (*Transforming Our World: The 2030 Agenda For Sustainable Development*) kiadvány alapján történt, továbbá az ENSZ weboldala (ENSZ - <https://sdgs.un.org/goals>) által nyújtott hivatalos információk alapján (ENSZ, 2015).

4.1 Vessünk véget a szegénység minden formájának, mindenhol

Az Agenda 2030 terv célja, hogy csökkenjenek és megszűnjenek a szegénység különböző formái. A cél, hogy előmozdítsák a mélyszegénység felszámolását, a szegénységben élő nők, férfiak és gyermekek számának felére csökkentését, továbbá, hogy nemzeti szinten megvalósuljanak a szociális védelmi rendszerek és ezekhez kapcsolódó különféle intézkedések is. Fontos mérföldköve volt e törekvéseknek a 2000-ben 189 ország által egyhangúan elfogadott Millenniumi Nyilatkozat, mellyel vállalták, hogy erőfeszítést nem sajnálva szabadítják meg embertársaikat a mélyszegénység nyomorúságos és embertelen körülményeitől. A Millenniumi Fejlesztési Célok eredményeképp több, mint egy milliárd embert segítettek ki a mélyszegénységből, lépéseket tettek az éhezés csökkentése és megszüntetése érdekében, valamint lehetővé tették, hogy minél több leánygyermek vehessen részt az oktatásban. Annak ellenére, hogy történtek nagy előre lépések e területeken, sajnos továbbra is fennállnak ezek a tényezők, a fejlődési folyamat nem tekinthető kiegyenlítettnek és folytonosnak. Az Agenda 2030 ezért kiemelt célnak tartja, hogy a Millenniumi Fejlesztési Célok eredményeire építve folytassa és megoldja ezen, eddig befejezetlen ügyeket. Ide értve a fenntartható megélhetéshez, vállalkozói lehetőségekhez, termelői erőforrásokhoz, szociális hálózhoz való hozzáférés javítását. Fontosnak tarja a szociális védelmi rendszerek fokozatos fejlesztését; a szegénységben élők és szervezeteik megerősítését; a szegénység nőkre gyakorolt aránytalan hatásának kezelését. Nagy hangsúlyt kapnak az együttműködések az érdekelt adományozókkal és kedvezményezettekkel annak érdekében, hogy a hivatalos fejlesztéstámogatás nagyobb részét a szegénység felszámolására fordítsák; továbbá a szegénység felszámolására irányuló nemzetközi együttműködés fokozását is célként tűzték ki.

4.2 Vessünk véget az éhezésnek, érjük el az élelmezésbiztonságot és a jobb táplálkozást, és támogassuk a fenntartható mezőgazdaságot

Vidékfejlesztés		Élelmiszerbiztonság, táplálkozás, és fenntartható mezőgazdaság
Alapvető problémák	Jelentősek a vidéki és a városi területek közötti egyenlőtlenségek	A világ folyamatosan növekvő népessége
Célok	éhezés megszüntetése	mezőgazdaság termelőképességének fenntartható növelése
	jobb élelmezésbiztonság	globális ellátási lánc javítása
	fenntartható mezőgazdaság előmozdítása	pazarlás és élelmiszer veszteségek csökkentése
	befektetések és nemzetközi együttműködések elősegítése	megfelelő étkezéshez való hozzáférés javítása
	a fejlődő, de különösképpen a fejletlen országok mezőgazdasági termelőkapacitásának növelése	éhezés alóli mentesség, mint alapvető jog
Eszközök	vidéki infrastruktúra fejlesztése	2012 - Fenntartható Fejlődési Konferencia (Rio+20) <i>Zero Hunger Challenge</i> program Megszólította a kormányokat, kutatóintézeteket, civil társadalmat, magánszektorra arra, hogy fogjanak össze és közös erővel lépjenek fel az éhezés és az alultápláltság különböző formái ellen.
	mezőgazdasági kutatási és fejlesztési tevékenységeket előmozdítás	
	technológiák fejlesztése, innováció	
	emberek tudásának szélesítése	
	gazdasági ösztönző eszközök	
Lehetőségek/ Célok	stabilabb élelmiszerellátás	
	javítja a természeti erőforrásokkal való gazdálkodást, védi a környezetet	
	jobb hozzáférést biztosít a rászorulóknak a megfelelő élelmiszerekhez	
	piacokra történő termelést javítása	
	növeli a foglalkoztatottsági és jövedelmi szinteket	

3. táblázat
SDG 2
Saját szerkesztés
Forrás: <https://sdgs.un.org/goals>

4.3 Biztosítson egészséges életet és segítse elő a jólétet minden korosztály számára

Egészségügy és népesség

Az Agenda 2030 3. fenntartható fejlődési célja, hogy egységesen mindenki számára biztosítsa az egészséges életet és a jólétet. Ezek elérése érdekében kiemelten fontos tényező, hogy csökkentsék az anyai halálozás mértékét, a csecsemők és gyermekek megelőzhető halandósága csökkenjen, véget vessenek a súlyos fertőző betegségek által okozott járványoknak, pl: AIDS, egyetemes hozzáférést biztosítsanak az egészségügyhöz, betegségek által okozott halálozást csökkentsék, visszaszorítsák a kábítószerhasználatot. Fontos célként tűzték ki, hogy az eddigi közúti balesetek számát a felére csökkentsék, továbbá visszaszorítsák azon halálesetek és megbetegedések mértékét, melyek veszélyes vegyi anyag miatt vagy a környezetszennyezés okán következtek be.

Fenntartható közlekedés

A fenntartható közlekedés, mobilitás, nevezhető akár kulcsfontosságú tényezőnek is, hiszen több fenntarthatósági cél megvalósításában közrejátszik. Ide sorolható például az élelmezésbiztonság, ellátási láncok megfelelő működése, egészség, infrastruktúra és gazdasági fejlődés, növekedés; energiahatékonyság javítása stb. A példák alapján látható, hogy elengedhetetlen a közlekedés fejlesztése, mely érdekében az ENSZ főtitkára 2014-ben létrehozott egy magasszintű tanácsadó csoportot, mely a fenntartható közlekedés témakörével foglalkozik.

Nemzeti stratégiák és SDG integráció

Ahhoz, hogy a Célok hatékonyan megvalósulhassanak, fontos, hogy integráltak és oszthatatlanok legyenek, s képesek legyenek a fenntartható fejlődés három dimenziója közt egyensúlyt tartani. Ez a három dimenzió a gazdaság, a társadalom és a környezet. Elengedhetetlen, hogy beépüljenek a nemzeti fejlesztési tervekbe és fenntartható fejlődéssel kapcsolatos stratégiákba. A 2030-ig szóló fejlesztési tervekben megjelennek az SDG-k és a kapcsolódó célok közötti feltételezhető szinergiák és kompromisszumok is.

4.4 Biztosítani kell az inkluzív és méltányos minőségi oktatást, és elő kell segíteni az egész életen át tartó tanulás lehetőségét mindenki számára

A minőségi és mindenki számára elérhető oktatás a fenntartható fejlődés egyik kulcsfontosságú eleme. Fontos cél az oktatás területén, hogy megszűnjenek a nemek közti egyenlőtlenségek, ideértve az alap, közép és felsőfokú tanulmányokat, valamint a formális és informális oktatási lehetőségeket. Az ún. *Fenntarthatósági Felsőoktatási Kezdeményezés* (HESI) egy kiemelt kezdeményezés volt a Fenntartható Fejlődési Célok megvalósításához, célja az, hogy kötelezettség vállalásra sarkallja a felsőoktatási intézményeket a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó kutatásokban; zölddebbé tegyék az intézményeiket, s részt vegyenek a helyi fenntarthatósággal kapcsolatos megmozdulásokban.

4.5 A nemek közötti egyenlőség és a nők szerepének erősítése

Kiinduló problémák	tartós gazdasági, politikai és társadalmi egyenlőtlenség sújtja a nőket
	jelentős bérkülönbségek a nők és a férfiak között
	nehézségek bizonyos nemzeteknél az alapfokú oktatásban és egészségügyben való részesülésben
	a nők a gazdasági és politikai döntéshozatali folyamatokban alul reprezentáltak
	a nők gyakran erőszak és elnyomás áldozatai
Célok	tisztességes munkához való hozzáférés
	nemek közti egyenlőség előmozdítása
	nők szerepének megerősítése
Eszközök	ENSZ ún. <i>UN Women</i> szervezetének működése (2010 óta)
	ENSZ által létrehozott <i>Nők Állapotával Foglalkozó Bizottság</i> (<i>Commission on the Status of Women</i> ; 1946)

4. táblázat
SDG 5
Saját szerkesztés
Forrás: <https://sdgs.un.org/goals>

4.6 Biztosítsa mindenki számára a víz és a higiénia elérhetőségét és fenntartható kezelését

E megoldandó probléma már régóta kiemelt helyen szerepel az ENSZ-nél, s így került be az Agenda 2030 céljai közé is, felszólítva a nemzeteket és további globális partnereket abban, hogy előre haladhassanak a probléma megoldásában.

A tiszta víz és a higiénia talán az egyik legfontosabb cél az összes közül, s jelenleg is kiemelt fontosságú az, hogy az ehhez kapcsolódó problémák megoldódjanak. Napjainkban feltehetően 2,2 milliárd embernek nem jut tiszta ivóvíz, s 4,2 milliárd ember számára nem érhető el a megfelelő higiénia, ezen a helyzeten pedig a már egy ideje „velünk élő” COVID-19 járvány csak tovább súlyosbít.

A tiszta víz és a higiénia megléte kulcsfontosságú elemek a további fejlődésekhez is, hiszen megszámlálhatatlan szolgáltatás alapvető részei, melyek pedig elősegítik a szegénység csökkentését és a gazdaság fellendülését, s a környezeti fenntarthatóság fejlődését is.

4.7 Mindenki számára biztosítsa a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférést

Az energiához való hozzáférés az Agenda 2030 mellett az éghajlatváltozásról szóló párizsi megállapodásban is kiemelt helyen szerepelt. Amint az emberek egységesen hozzá tudnak jutni a megfizethető, megfelelő, megbízható és fenntartható energiához, újabb kikapuk nyílnak ki számukra számos új lehetőségeket tartogatva, mint a gazdasági növekedés, munkahelyek számának növekedése, jobb életkörülmények, jobb egészségügyi rendszer, és oktatás. S mind ezekkel elérhetjük, hogy fenntarthatóbb, befogadóbb és biztonságosabb környezetben élhessünk, valamint az éghajlatváltozások különféle hatásaival szemben is növekszik az ellenálló képességünk és védelmünk.

4.8 A fenntartható és inkluzív gazdasági növekedés, a teljes és produktív foglalkoztatás és a mindenki számára elérhető tisztességes munka előmozdítása

Zöld gazdaság

A zöld gazdaságra való törekvés napjainkban már számos országban megjelent, erőfeszítéseket tesznek bizonyos nemzetek, nemzetközi szervezetek, együttműködések annak érdekében, hogy napjaink pazarló, szennyező és szűkös erőforrásokat nem kímélő gazdaságát zöldebbé tehesék. Sajnos azonban sok országban továbbra is aggodalomra adnak okot a környezeti és gazdasági

fejlemények. Ezen folyamatok eredményeként sújtja most a világot a globális energia-, pénzügyi- és élelmiszerválság, s mindezeket pedig súlyosbítja az, hogy folyamatosan feszegetjük és átlépjük a bolygónk által szabott határainkat, például az erőforrások és eltartóképesség tekintetében. A zöld gazdaságra, mint lehetséges megoldásra úgy tekintenek, hogy eredményeképp nőhet a foglalkoztatás, a gazdaság színvonala, és a jólét, ez pedig a jólét növekedéséhez is vezethet, továbbá egy egészségesebb ökoszisztémát biztosítana, mely a további fejlődések alapja.

Fenntartható turizmus

A turizmus javítása kulcsfontosságú tényező, hiszen egy folyamatosan növekvő iparágról beszélünk, mely hozzájárul a társadalmi, gazdasági és környezeti jóléthez. A Turisztikai Világszervezet szerint a fenntartható turizmus *„olyan turizmus, amely teljes mértékben figyelembe veszi jelenlegi és jövőbeli gazdasági, társadalmi és környezeti hatásait, kielégítve a látogatók, az ipar, a környezet és a fogadó közösségek igényeit”*. (WTO, 2005)

Az Agenda 2030-ban meghatározott cél az, hogy olyan politikát dolgozzanak ki, mely lehetővé teszi, hogy munkahelyeket teremtsenek, melyek hozzájárulnak a gazdasági növekedéshez és a jóléthez; népszerűsítsék a helyi kultúrát és termékeket; növeljék a fejlődő kisebb szigetországok, valamint a kevésbé fejlett országok gazdasági előnyeit; védjék a környezeti kincseket, az élővilágot, ökoszisztémát, a kultúrákat. Fontos, hogy a helyi közössége jóléte és életminősége javuljon, de úgy, hogy közben a turizmus fellendítésével ne sérüljön a környezet, hanem azt is kellőképp óvni tudják, s ne merítsék azt ki. A fenntartható turizmus kialakítása érdekében már 2002-ben létrehozták a johannesburgi csúcstalálkozón az ún. *„Fenntartható turizmus – A szegénység felszámolása (ST-EP)”* kezdeményezést.

Foglalkoztatás, tisztességes munka és szociális védelem mindenkinek

A cél az, hogy a tisztességes munka, a szociális háló, a munkahelyi jogok mindenki számára alapvető jogok legyenek, s ne lehessen az emberek közt ebben különbséget tenni, továbbá fontos, hogy újabb, jövedelmező, produktív és tisztességes munkahelyeket teremtsenek. Mind ezek segíthetnek abban, hogy felszámolják a mélyszegénységet, magasabban edukáltak legyenek a társadalmak, s ez hosszútávon egy stabilabb és biztonságosabb életközösséghez vezethet. Fontosnak tartják, hogy a kiszolgáltatottabb szociális csoportok (például nők, munkanélküli vidéki lakosok, szegényebb városi munkaező) is megfelelő munkához juthassanak, ezzel elősegítve őket a közösségbe való integrálódáshoz, igazságos bánásmódhoz és a jóléthez.

4.9 Rugalmas infrastruktúra kiépítése, inkluzív és fenntartható iparosítás előmozdítása és az innováció előmozdítása

Ipar

Célként tűzték ki, hogy az ipart úgy fejlesszék, hogy az fenntartható legyen, rendelkezzen megfelelő infrastruktúrával, és innovatív megoldásokra épüljön. Úgy vélik az ipar a gazdaság alapja, s nagy hatással van a gazdasági növekedésre. Olyan intézkedéseket szeretnének végrehajtani a fejlesztés során, melyekkel ki lehet használni a szinergiákat, s egymásra pozitívan hassanak. E cél kapcsolódik a tisztességes munkahelyek létrehozásához (8. SDG) is, a fejlesztésekkel majd új, korszerű munkahelyek hozhatók létre. Továbbá számos pozitív hozadékkal bírhat az ipar fejlesztése, mint:

- növekedhet a jólét, a termelékenység,
- csökken a szegénység,
- nő a hozzáadott érték,
- emelkedik az iskolázottság szintje,
- növekszik a tudomány, a technológia és az innováció alkalmazása és jelenléte,
- csökkennek a társadalmi különbségek,
- könnyebben integrálódnak az emberek a közösségekbe,
- javul a nők munkalehetősége.

4.10 Az országokon belüli és országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése

Csökkenteni kívánják az egyenlőtlenségeket, mivel az országok határain belül és kívül eső egyenlőtlenségek állandó aggodalomra és feszültségekre adhatnak okot. Jelenleg már számos területen tapasztalható volt pozitív változás ebben a témakörben (például csökkentek a relatív jövedelmi különbségek), azonban az egyenlőtlenségek továbbra is jelen vannak a Világon, kiemelten az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező országokban.

A pandémia az eddig elért eredményeket valamelyest csökkentette/csökkenteni fogja. A COVID-19 járvány hatásai számos területen éreztették hatásukat, például rámutattak a gazdasági egyenlőtlenségekre, a társadalmi és szociális hálók gyengeségeire, bizonytalanságaira. Növekedett a munkanélküliség, s számos esetben csökkentek a munkavállalók jövedelmei is (United Nations). A becslések szerint 6%-kal növelte a feltörekvő piacok és fejlődő országok GINI mutatóját. A GINI index a jövedelemegyenlőtlenségeket méri,

0 és 100 között mozog. A 0 jelzi azt, hogy a jövedelem tökéletesen egyenlően oszlik meg az összes ember között, a 100 pedig azt, hogy egy személy birtokolja az összes jövedelmet.

4.11 Tegye befogadóvá, biztonságossá, ellenállóvá és fenntarthatóvá a városokat és az emberi településeket

Katasztrófaveszély csökkentése

A katasztrófaveszély csökkentése azért fontos, hogy a fejlődés fenntartható legyen a jövőben. A társadalom és a gazdaság szerves részének tekintik, összefüggésben áll a vízzel, higiéniával, és az emberi települések tematikus kérdéseivel. Napjainkban egyre gyakoribbak a szélsőséges időjárási viszontagságok, egyik napról a másikra hatalmas változás állhat be az időjárásba, s sajnos ezek gyakran komoly veszélyeket jelentenek az emberiségre, így kiemelten fontos, hogy redukálni lehessen a katasztrófa kockázatokat például az időjárásra tekintettel, de akár a járványokra is. Hiszen az elmúlt években szemtanúi lehettünk annak, hogy milyen hatalmas károkat és változásokat hozhat az életünkbe egy vírus is egy új, ismeretlen kihívásokkal teli élethelyzetet teremtve.

Fenntartható városok és emberi települések

A fenntartható városokhoz és településekhez szinte az eddig felsorolt összes cél kapcsolódik, mint például a kultúra, tudományok, kereskedelem és infrastruktúra, munkahelyek, oktatás, egészségügy, katasztrófakockázat csökkentés, közlekedés stb. Ahhoz, hogy nagymértékű fejlődést lehessen elérni városi, települési, közösségi szinten, minden apró tényezőre tekintettel kell lenni, s azokon munkálkodni, hiszen alapjaiban véve kell elkezdni a változást és a fejlesztéseket. Azt szeretnék elérni, hogy biztonságos, fenntartható, megfelelő menedéket biztosító, fejlett településgazdálkodással rendelkező települések legyenek. Továbbá fontos, hogy előmozdítsák a fenntartható energia- és közlekedési rendszereket, a víz biztosítását, szennyvíz- és vízelvezetést, hulladékgazdálkodást, elősegítsék a fejlődését az energia- és közlekedési rendszereknek, az építőipart fenntarthatóbbá tegyék, s hangsúlyt fektessenek a humán-erőforrás fejlesztésére.

4.12 Fenntartható fogyasztási és termelési minták biztosítása

Vegyszerek és hulladékok	
Kiinduló problémák	Agenda 21: a vegyszereket fontosnak tekinti a világközösség társadalmi és gazdasági céljainak eléréséhez. Számos vizsgálatnak és szabályozásnak köszönhetően a vegyi anyagokat, melyeket alkalmaznak, nagyfokú biztonsággal lehet használni. Azonban nem áll rendelkezésre elegendő információ a kockázatkezeléshez ezen a területen, az adatokkal már rendelkező vegyi anyagok értékeléséhez szükséges erőforrások hiányosak.
Cél	Fontos véget vetni a környezet kémiai szennyezésének, ez főleg az ipari területeken jelent óriási problémát. Ezek a szennyezések súlyos egészségkárosító hatásúak, valamint a helyi ökoszisztémát is veszélyeztetik.
Lehetséges megoldás eszközei	Jelentős beruházásokra, és új technikák, technológiák kidolgozására van szükség. Az Agenda kitér a vegyszereken kívül a veszélyes hulladékokra, szilárd és radioaktív hulladékok kezelésének javítására is.

5. táblázat

SDG 12

Saját szerkesztés

Forrás: <https://sdgs.un.org/topics/chemicals-and-waste>

Fenntartható fogyasztás és termelés

Az Agenda 2030 szerint az országoknak elhivatottnak kell lenniük abban, hogy alapjaiban véve változtassák meg a társadalmukban az áruk és szolgáltatások előállítását és fogyasztását. Hozzá kell járulnia a társadalom különböző szintjeinek ahhoz, hogy a nem fenntartható fogyasztási és termelési tevékenységeket megváltoztassák, modernizálják, s a fenntarthatóság elvárásainak megfelelővé tegyék. Ahhoz, hogy megfelelő eredményeket érhessenek el az országok, mind technológiai, tudományos és innovációs fejlődésükben, el kell különíteniük ezekre a célokra a pénzügyi forrásaikból.

4.13 Sürgős intézkedések megtétele az éghajlatváltozás és annak hatásai elleni küzdelem érdekében

Atmoszféra

Az Agenda 2030 13. pontja *„a lehető legszélesebb körű nemzetközi együttműködésre szólít fel, amelynek célja az üvegházhatású gázok globális kibocsátásának felgyorsítása és az éghajlatváltozás káros hatásaihoz való alkalmazkodás”*- (ENSZ, 2015).

Az ide kapcsolható tevékenységeket integrált módon kell végrehajtani, s összehangolni a társadalmi és gazdasági fejlődéssel annak érdekében, hogy hatékony változásokat indítsanak el.

Klímaváltozás

Sajnos a klímaváltozás hatásai az emberek életében évről évre, s napról napra egyre inkább jelen vannak. Egyes területeken már most kihívást jelent az édesvíz hiánya, mely számtalan további akadályt idéz elő spirál-szerűen a társadalmi és gazdasági életben is egyaránt. Veszélyeztetni az élelmezésbiztonságot, az ellátási láncok zavartalan működését, s az energia elérhetőségét. Az Agenda 13. célja, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések integrálva legyenek a nemzeti politikákba, fektessenek nagyobb hangsúlyt a figyelemfelkeltésre a témával kapcsolatban, továbbá jelenjen meg a téma az oktatás területein is. További fejlesztések és beruházások valósuljanak meg a klímaváltozás előidézte új körülményekhez való alkalmazkodás elősegítésére, s a hatásainak mérséklésére.

4.14 Az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható használata a fenntartható fejlődés érdekében

Az óceánok, tengerek és partmenti települések fontossága vitathatatlan, hisz mindamellett, hogy meg kell óvnunk az óceánok élővilágát, ezektől a területektől és erőforrásaiktól függ rengeteg ember megélhetése. Hozzájárulnak a tisztességes munkahelyek teremtéséhez, az élelmezéshez, az emberek egészségéhez, a gazdasági növekedéshez, és a szegénység felszámolásához is. Globálisan kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy megszűnjön a tengerek és óceánok szennyezése a hulladékok és szennyező anyagok által. Törekedni kell arra, hogy a sós vízi erőforrások fenntarthatóan legyenek kitermelve, valamint csökkenteni kell a vizek, a vízi élővilág és a partmenti területek károsítását. Szorosan ide kapcsolódik a turizmus fenntartató irányokban való elmozdítása is.

4.15 A szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatának előmozdítása, az erdők fenntartható kezelése, az elsivatagosodás elleni küzdelem, valamint a talajromlás megállítása és visszafordítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása

Biodiverzitás és ökoszisztémák		Erdők
Célok	szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatának előmozdítása	a természeti csapások mérséklése és megelőzése (például fölcsumamlások, az aszályok és árvizek mérséklése)
	az erdők fenntartható kezelése	erdészeti szolgáltatásoknak fejlesztése
	az elsivatagosodás elleni küzdelem	vízgyűjtők védelme
	a talajromlás megállítása és visszafordítása	csökkenteni az éghajlatváltozás hatásait az erdők szén-dioxid megkötő hatásának köszönhetően
	biológiai sokféleség csökkenésének megállítása	hozzájárulnak a levegő megfelelő minőségéhez
Miért?	A biológiai sokféleség belső értékének védelme kiemelten fontos ökológiai, genetikai, társadalmi, gazdasági, tudományos, oktatási, kulturális, rekreációs és esztétikai szempontból is.	Az erdőgazdálkodásba való befektetés tekinthető egyben az emberekbe és megélhetésükbe, különösen a vidéki szegényekben, fiatalokba és nőkbe való befektetésnek. Menedéket, munkahelyet és biztonságot nyújtanak az erdőtől függő közösségeknek.

6. táblázat

SDG 15 /1

Saját szerkesztés

Forrás: <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/biodiversityandecosystems>

<https://sdgs.un.org/topics/biodiversity-and-ecosystems>

<https://sdgs.un.org/topics/forests>

Hegyek		Elsivatagosodás, talajromlás és szárazság
Célok	elősegítsék a hegyekhez kapcsolódó alternatív megélhetési lehetőség sokszínűségét, s azok fejlesztését	katasztrófakockázat csökkentése
	hegyvidéki ökoszisztéma ökológiájával és fenntarthatóságával kapcsolatos edukációs folyamatokat támogassák	reziliencia csökkentésére
		tudományos és technológiai kutatások előmozdítása
		megfelelő szakpolitikai keretek biztosítása
Miért?	A hegyek fontos forrásai a vizeknek, különféle energiának, ásványoknak, mezőgazdasági termékeknek, a faiparnak, a rekreációinak, s a hegyvidéki ökoszisztémának.	finanszírozási lehetőségek kialakítása
		Az elsivatagosodás, a porviharok, a talajromlás és az aszály elleni küzdelemben évről évre egyre nagyobb nehézségeket okoz az emberiségnek.
		A fenntartható földgazdálkodás, társadalmi jólét, a gazdasági növekedés, a megfelelő élelmezés, s a környezet megóvása terén is erőteljesen érezteti hatását.

7. táblázat

SDG 15 /2

Saját szerkesztés

Forrás: <https://sdgs.un.org/topics/mountains>

<https://sdgs.un.org/topics/desertification-land-degradation-and-drought>

4.16 Békés és befogadó társadalmak előmozdítása a fenntartható fejlődés érdekében, mindenki számára biztosítson hozzáférést az igazságszolgáltatáshoz, és hatékony, elszámoltatható és befogadó intézményekhez

Információ az integrált döntéshozatalhoz és részvételhez

Az Agenda felszólítja az országokat, hogy a döntéshozatali mechanizmusait úgy alakítsák, hogy azok a társadalmi-gazdasági és környezeti kérdéseket teljes körűen figyelembe vegyék, s szélesebb körű részvételi lehetősége legyen a nyilvánosságnak. Továbbá a fenntartható fejlődés érdekében fogadjanak el olyan nemzeti stratégiákat, melyek az ország különböző gazdasági ágazataira, szociális és környezetvédelmi politikáira és tereire harmonikusan épülnek.

Intézményi keretek és nemzetközi együttműködés a fenntartható fejlődés érdekében

Fontos, hogy legyenek olyan platformok, ahol a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési célok menetrendjét és alakulását le lehet követni, s politikai útmutatásokat és ajánlásokat is biztosít annak érdekében, hogy azok végrehajtásának hatékonyságát fokozni lehessen.

Gyermekek elleni erőszak

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményében a gyermekek védelme az erőszak bármilyen formájával szemben alapvető jognak bizonyul. Az Agenda 2030-nak egy alapvető építő köve a gyermekek elleni erőszak megszüntetése, s hogy biztosítsák egységesen minden gyermek számára azt a légkört, mely lehetővé teszi, hogy félelemtől, kizsákmányolástól, elhanyagoltságtól és bántalmazástól mentes életük lehessen. Kiemelt pontja még a 16. célnak, hogy a gyermekmunkát és gyermekkatonák toborzását megszüntessék.

4.17 Meg kell erősíteni a végrehajtás eszközeit, és újjáéleszteni a globális partnerséget a fenntartható fejlődés érdekében

Kapacitásfejlesztés

A kapacitásfejlesztés az összes fenntartható fejlődési cél megvalósulásához hozzájárul, fokozza a fejlődő országokban a nemzetközi támogatást, kapcsolatépítést, valamint a célzott kapacitásépítés végrehajtását. Felszólítja a kormányokat és további érdekelt feleket arra, hogy erősítsék a KKV-k hozzájárulását és részvételét a célok végrehajtásában. Népszerűsítsék a célokat és az azokhoz kapcsolódó tudást, tevékenységeket az edukáció különböző területein, támogatja a nemzeteket a célokat előre vivő hatékony partneri kapcsolatok építésében, s kéri, hogy a nemzetek a fejlesztési terveikbe és stratégiáikba építsék bele e célokat.

Pénzügy és Pénzügyi befogadás

A pénzügy területe a kapacitásfejlesztéshez hasonlóan, szinte az összes cél alapjául szolgál. A nemzeteknek különböző források mozgósítására, s finanszírozási lehetőségek kialakítására van szükségük ahhoz, hogy hatékonyan tudjanak változásokat elérni. A pénzügyi befogadás célja, hogy biztosítsa a fejlődési lehetőségeket, a hozzáférést a pénzügyi eszközökhöz és a megfizethető és biztonságos pénzügyi szolgáltatásokhoz, valamint javítsa minden ember életét.

Több érdekelt fél közötti partnerségek és önkéntes kötelezettségvállalások

A pénzügyi erőforrások, a szakértelem és a tudás együttes felhasználása révén érhetőek el változások, ehhez pedig célszerű a megfelelő együttműködési kapcsolatok kiépítése, hiszen az előbb felsorolt tényezők egymás közti megosztása akár gyorsabb és jelentősebb eredmények elérését teszi lehetővé. Mindemellett fontosak az önkéntes kötelezettségvállalások is, hiszen az egyes célok eléréséhez országonként és területenként eltérő előkészületek és eszközök lehetnek szükségesek a hatékony változás megalapozásához.

Tudomány és Technológia

Fontosnak tartja az Agenda 2030, hogy a tudományos, technológiai és innovációs ismeretek regionális és nemzetközi szinteken is megosztásra kerüljenek, kölcsönösen elfogadott feltételek mellett. Elengedhetetlen a fenntarthatóság tudományos alapjainak bővítése és erősítése, a tudományos megértés és értékelés javítása, a kapacitás és képességek bővítése. A technológia területein szorgalmazza a környezetkímélő technológiák kutatását, fejlesztését és széleskörű alkalmazását. Kapcsolódik a technológiai innovációhoz, a fejlesztésekhez, új üzleti lehetőségekhez, környezeti áruk és szolgáltatások kereskedelméhez, finanszírozáshoz. A tudomány és a technológia fenntartható fejlesztése hozzájárul az összes SDG-hez.

Kereskedelem

A fejlődéshez szükséges, hogy a nemzetek, fejlődő országok integrálódjanak egy többoldalú kereskedelmi rendszerbe, s a kereskedelem liberalizálódjon és globalizálódjon. Kulcsfontosságúnak tekinthető a nemzetközi gazdasági környezet. Az Agenda 2030 a nemzetközi kereskedelemre úgy tekint, mint a gazdasági növekedés és a szegénység csökkentésének motorja.

5 VÁLLALATOK A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ÚTJÁN

5.1 Vállalati fenntarthatóság

A **fenntarthatóság** első definíciója Lester Russel Brown (1981) nevéhez fűződik, mely a *Building a Sustainable Society* című könyvében került említésre 1981-ben. A műben a fenntartható társadalom megvalósítását taglalja a szerző. Brown sokat tett munkássága során azért, hogy megismertethesse a fenntartható fejlődés fogalmát környezetvédelmi szempontból is. A Brown-i megfogalmazást követően számos további értelmezése is született a fenntartható fejlődésnek (Czvikovszky, et al., 2019).

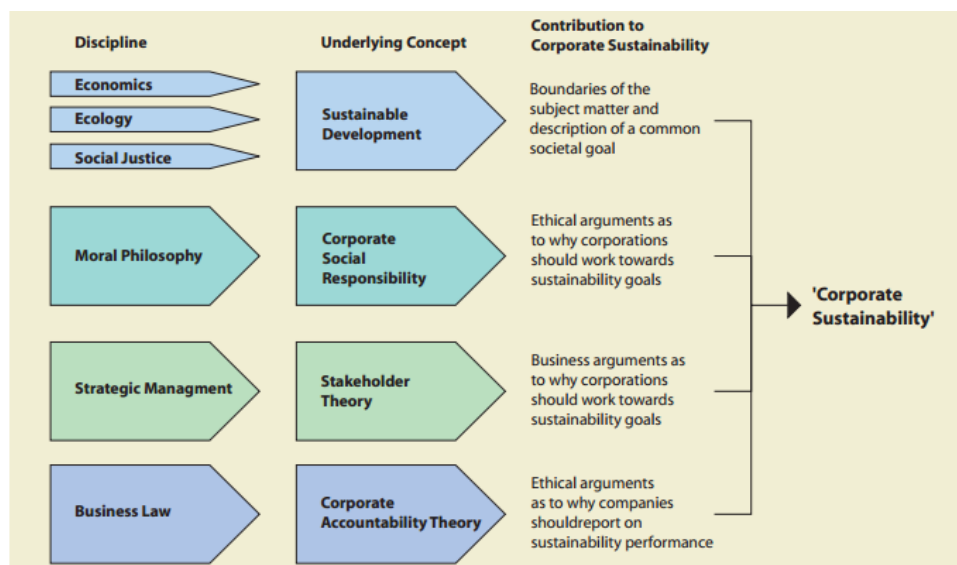
A *Közös Jövőnk* (United Nations, 1987) című jelentésben leírtak szerint a **fenntartható fejlődés** egy olyan fejlődési folyamat, mely biztosítja a jelen szükségleteinek kielégítését anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékeinek képességét arra, hogy saját szükségleteiket és igényeiket ki tudják elégíteni.

A **vállalati fenntarthatóság** Wilson (2003) szerint egy olyan új és fejlődő vállalatvezetési és vállalatirányítási vonal, amely alternatív megoldásokat kínál a hagyományos profitorientált és növekedés központú vállalati működésre. Fókuszba kerülnek különböző társadalmi célok is a fenntartható fejlődéshez kapcsolódva, melyek a gazdasági növekedés és fejlődés mellett kitérnek a környezetvédelemre, társadalmi felelősségvállalásra, igazságosságra és méltányosságra is.

Wilson (2003) megállapításai szerint a vállalati fenntarthatóság négy pilléren alapul, melyek a következők:

- fenntartható fejlődés,
- vállalati társadalmi felelősségvállalás (CSR),
- vállalati elszámolhatóság elmélete,
- érintettek elmélete.

A fent felsoroltakat a következő ábra részletesen is szemlélteti:

3. ábra
A vállalat fenntarthatóság fejlődése
Forrás: (Wilson, 2003)

Napjainkban a társadalmi környezettudatosság növekedésével egyre inkább előtérbe kerül a gazdasági és ipari szereplők tekintetében is a fenntarthatóságra való törekvés a különböző folyamataikban. A környezettudatos vállalatvezetési modell és stratégiák „*a vállalati tevékenységek harmonikus és kiegyensúlyozott fejlesztésének és a környezetet tiszteletben tartó, fenntartható, infláció nélküli növekedésének, továbbá a környezet érdekeinek a vállalat tevékenységében történő figyelembevételének fontosságát hangsúlyozzák.*” - (Buday-Sántha, 2002). Valamint kiemelt szerepet kap a környezet érdekeinek figyelembe vétele a vállalat működése során (Fülöp & Pelczné Gáll, 2011).

5.2 A fenntarthatósági jelentések

„A vállalatok egyre inkább rádöbbennek arra, hogy a tevékenységük sikerének mérésére a pusztán gazdasági alapú mérőszámok nem elegendőek. Egyrészt, mert a siker maga sokkal összetettebb kérdés annál, hogy kizárólag forintosítva kerüljön kimutatásra. Másrészt, mert a vállalatokat körülvevő érdekeltek elvárják a cégektől, hogy ne csak gazdasági szempontból legyenek átláthatóak” - (Ransburg, 2006).

A fenntarthatósági jelentések célja, hogy kiegészítse a pénzügyi jelentéseket; mérje és közzé tegye a vállalatok azon teljesítményét, melyek a fenntartható fejlődési célok elérése érdekében történnek, továbbá egy ún. elszámolás a külső és belső érdekelt felek felé. Bemutatja, hogy egy szervezet vagy vállalat a mindennapi működése során milyen hatásokat fejt ki a környezetre, társadalomra és a gazdaságra. A jelentésben helyet kapnak a szervezet által szem előtt tartott értékek, az irányítási modell, valamint az, hogy milyen kapcsolódási pontok vannak a szervezet stratégiája és a fenntartható fejlődésre való törekvések közt (Európai Számvevőszék, 2019).

Különbőféle kifejezések használatosak a fenntarthatósági jelentések megnevezésére:

- nem pénzügyi információkról szóló jelentés,
- a vállalati társadalmi felelősségvállalásról (CSR) szóló jelentés,
- környezeti, társadalmi és irányítási (ESG) jelentés,
- kibővített külső beszámolásnak (EER),
- integrált beszámolásnak.

Az Európai Számvevőszék (2019) *Gyorsvizsgálat - Fenntarthatósági jelentések: az uniós intézmények és ügynökségek értékelése* című kutatási tevékenysége azt a megállapítást eredményezte, hogy a magánszektor szervezetei által kiadott jelentések részletessége igen eltérő lehet. Egyes vállalatok egy-egy szignifikánsabb környezeti hatást helyeznek a jelentés középpontjába, más szervezetek azonban egy igen átfogó, széleskörű szemléletben alakítják ki fenntarthatósági jelentésüket, számos különböző tényezőt figyelembe véve annak érdekében, hogy megalapozott és részletes eredményre juthassanak. Utóbbi eset egy kiváló alapot nyújthat a jövőbeni fejlődési prioritások meghatározására. Továbbá úgy gondolom, hogy egy részletes jelentés kiadásának számos pozitív hozadéka lehet a vállalat külső érintettjeit tekintve. Hiszen a fogyasztók is szívesen vásárolnak egy olyan cégtől, melyről tudják, hogy nyíltan elkötelezett a fenntarthatóságra való törekvésben, valamint a stratégiai partnerek, állami intézmények felé is jövedelmező lehet ez a nyílt kommunikáció egy együttműködés során, vagy egy támogatási

kérelem elbírálásában is kiemelt szerepet játszhat az, ha ezen fenntartható fejlődési tevékenységek részletes dokumentálásra kerültek a korábbiakban (Chikán, 2020).

Továbbá a fent megnevezetett kutatás eredménye mutatja, hogy a különböző szervezetek által kiadott fenntarthatósági jelentések között nézőpont béli eltérések is megfigyelhetők, például a szervezet és az éghajlat változás közötti kapcsolat irányát tekintve, ezt a következő rövid leírással és ábrával szeretném szemléltetni.

Tekintsünk két irányzatot:

- *pénzügyi lényegesség/lényegiség*
- *környezeti és társadalmi lényegesség/lényegiség*

A *pénzügyi lényegességnél* a környezet vállalatra gyakorolt hatásait vizsgáljuk. A környezeti hatások (például klímaváltozás) befolyásolja a vállalat teljesítményét, fejlődését és pozícióját, kiadásait. Így az elsődleges érintettek a befektetők.

A *környezeti és társadalmi lényegességnél* az előbbi fordítottját, a vállalat környezetre gyakorolt hatásait (mindennapos tevékenysége során) vesszük figyelembe. Itt az elsődleges közönség/érintettek a fogyasztók, civil társadalom a munkavállalók, valamint az egyre növekvő számú befektetők. Ámde a vállalat hatásai a környezetre pénzügyi tekintetben sem elhanyagolhatóak (Európai Bizottság, 2019).

4. ábra

A fenntarthatósági jelentések két nézőpontja, az éghajlatváltozás példájával szemléltetve
Forrás: (Európai Számvevőszék, 2019)

5.3 Szabályozások a fenntarthatósági jelentések elkészítéséhez

A két leggyakrabban használt jelentéstételi keretrendszer a **Global Reporting Initiative (GRI)** és a **Sustainable Accounting Standards Board sztenderdjei (SASB)**. (Lukács & Deloitte, 2021)

E két keretrendszeren kívül a dolgozatomban ezen fejezetében kitérek az **Európai Unió szabványokra és irányelvekre** is, hogy minél átfogóbb képet adhassak a jelentések elkészítésével járó kötelezettségekről.

5.3.1 Global Reporting Initiative (GRI)

A **GRI (Global Reporting Initiative)** egy nemzetközi szabványügyi szervezet és egy keretrendszer is egyben. 1997-ben a CERES non-profit szervezet és az ENSZ Környezetvédelmi Programjának együttműködésével jött létre azzal a céllal, hogy egy elszámoltathatósági mechanizmust biztosítsanak annak érdekében, hogy a vállalatok elegendő figyelmet fordítsanak a felelős környezetvédelmi magatartásukra. Később ez kibővült társadalmi, gazdasági és irányítási aspektusokkal is.

Az irányelveket az elmúlt évek során folyamatosan bővítették, frissítették és javították, köszönhetően a szervezetek egyre növekvő érdeklődésének. Az így létrejött **Fenntarthatósági Jelentéskészítési Irányelveket** mára világszerte számtalan szervezet és vállalat használja. A vállalat irányítási, társadalmi, környezeti és gazdasági teljesítményének értékelése és nyilvánosságra hozatala segíti a vállalat átláthatóságát, továbbá növeli a bizalmat a vállalat felé a közzétett információk alapján való elszámoltathatóság (DENKSTAT Hungaria Kft.).

Év	Változás
2000	G1 (GRI irányelvek első változata)
2002	G2 (irányelvek első frissítése)
2006	G3 (frissítés, bővítés)
2013	G4 (frissítés, bővítés)
2016	áttérés az iránymutatások nyújtásáról a fenntarthatósági jelentéskészítés első globális szabványaira
2019	adózási témaszabványokkal való kiegészítés
2020	hulladékokra vonatkozó témaszabványok való kiegészítés

8. táblázat
Kronologikus sorrendben a szabványok formálódása
Saját szerkesztés
Forrás: <https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/>

Ez a szabványrendszer lehetővé teszi a vállalatoknak, hogy tevékenységükről strukturált módon számoljanak be. Három féle csoportba sorolhatók a standardok: téma szerinti, ágazati és egyetemes standardok. A szabványokat bármely szervezet használhatja, akár kisvállalkozások, nagyvállalatok, állami vagy magánszervezetek.

Az alábbi táblázatban a jelenleg érvényes témák láthatók, a bevezetés évszámával kiegészítve. Ezen témákon belül különféle javasolt mutatószámok és azok magyarázata, alkalmazási javaslatai találhatók. Továbbá részletes magyarázatot ad a keretrendszer minden fontos szakfogalomhoz, melyek elengedhetetlenek a kimutatások készítéséhez.

2016	Erőltetett vagy kényszermunka	2016	Energia
	Biztonsági gyakorlatok		Biodiverzitás
	Az őslakos népek jogai		Kibocsátások
	Helyi közösségek		Szennyvíz és hulladék
	Beszállítói szociális értékelés		Beszállítói környezetvédelmi értékelés
	Közpolitika		Foglalkoztatás
	Fogyasztók egészsége és biztonsága		Képzés és oktatás
	Marketing és címkézés		Sokszínűség és esélyegyenlőség
	Ügyfél adatvédelem		Megkülönböztetésmentesség
	Gazdasági teljesítmény		Egyesülési szabadság és kollektív tárgyalások
	Versenyellenes magatartás		Gyerekmunka
	Piaci jelenlét	2018	Víz és szennyvíz
	Közvetett gazdasági hatások		Munkahelyi egészségvédelem és biztonság
	Közbeszerzési gyakorlatok	2019	Adó
	Korrupciómentesség	2020	Pazarlás
	Anyagok	2021	Olaj és gáz szektor

9. táblázat
Jelenleg hatályos GRI szabályozások területei, a bevezetési évükkel kiegészítve
Saját készítés
Forrás: <https://www.globalreporting.org/standards/download-the-standards/>

A GRI Standardok struktúrája a következőképp épül fel:

GRI Egyetemes normák	GRI 1: Alapítás 2021	GRI szabványok, kritikus fogalmak, és ezek használatának tisztázása. Felsorolja a követelményeket, amelyeknek egy szervezetnek meg kell felelnie ahhoz, hogy a GRI-szabványoknak megfelelően számoljon be. Továbbá meghatározza az alapelveket - mint például a pontosság, kiegyensúlyozottság, és ellenőrizhetőség - a jó minőségű jelentéstétel alapelvei.
	GRI 2: Általános Közzétételek 2021	A következőkkel kapcsolatos részleteket tartalmaz: szervezet struktúrája, beszámolási gyakorlata, tevékenységei és munkavállalói, irányítás, stratégia, politika, gyakorlatok, és az érdekelt felek bevonása. Ezek betekintést nyújtanak a szervezet profiljába és nagyságrendjébe, és segítenek a szervezet hatásainak megértéséhez.
	GRI 3: Anyagi Témakörök 2021	Elmagyarázza a lépéseket, amelyekkel egy szervezet meghatározhatja a hatásai szempontjából legrelevánsabb témákat, és ismerteti, hogy az ágazati szabványok hogyan alkalmazandók e folyamat során a lényeges témákra.
GRI Ágazati Szabványok		Célja, hogy növeljék a szervezetek beszámolóinak minőségét, teljességét és következetességét. A szabványokat 40 ágazatra dolgozták ki, kezdve a legnagyobb hatású ágazatokkal, mint például az olaj- és gázipar, a mezőgazdaság és a halászat. A standardok felsorolják azokat a témákat, amelyek egy adott ágazatban a legtöbb szervezet számára lényegesek lehetnek, és megjelölik az e témákról való beszámoláshoz szükséges releváns szabályozásokat, javaslatokat. Ha rendelkezésre áll egy alkalmazandó ágazati szabvány, a szervezet köteles azt alkalmazni, amikor a GRI-szabványok alapján jelentést tesz.
GRI Témaköri Szabványok		A GRI témaszabványok iránymutatásokat, kötelezettségeket tartalmaznak a témákkal kapcsolatos információk nyújtására. Ilyenek például a hulladékra, a munkahelyi egészségre és biztonságra, valamint az adókra vonatkozó szabványok. Mindegyik szabvány tartalmazza a téma áttekintését és a témára jellemző közzétételi kötelezettségeket. A szervezet kiválasztja azokat a témaszabványokat, amelyek megfelelnek az általa meghatározott lényeges témáknak, és ezeket felhasználja jelentések elkészítéséhez.

10. táblázat

Jelenleg hatályos GRI szabályozások területei a bevezetési évükkel kiegészítve

Saját szerkesztés

Forrás: <https://www.globalreporting.org/media/wtaf14tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf>

5.3.2 Európai Unió szabályozások és irányelvek – NFRD / CSRD

5.3.2.1 NFRD

A **nem pénzügyi beszámolási irányelv (NFRD - Non-Financial Reporting Directive; 2014/95/EU irányelv)** 2014-ben került elfogadásra az EU-ban, melyben módosítják a 2013/34/EU irányelvet aszerint, hogy mely nagy közérdekű gazdálkodó egységekre vonatkozik a nem pénzügyi információkra vonatkozó beszámolási kötelezettség (Európai Számvevőszék, 2019). Célja, hogy a vállalatok nem pénzügyi információinak közzététele segítse a szervezetek teljesítményének és társadalomra gyakorolt hatásainak mérését, nyomon követését és irányítását. Továbbá a befektetőknek és egyéb érdekelt feleknek teljesebb képet szolgáltatassanak a szervezet fejlődéséről, teljesítményéről, helyzetéről és tevékenységeik hatásáról. Az irányelv 2018-ban, a 2017-es üzleti évre vonatkozóan lépett életbe (Európai Unió, 2014).

Az Európai Parlament és a Tanács 2014/95/EU Irányelve (2014) alapján a nem pénzügyi információk közzétételének kötelezettsége alá tartozó szervezeteket a munkavállalók átlagos létszáma, a mérlegfőösszege és a nettó árbevétele alapján kell meghatározni, továbbá mentesíteni kell a KKV-k körébe tartozó vállalkozásokat a beszámolási kötelezettség terhe alól. Az *NFRD* alapján kötelezettség azon közérdeklődésre számot tartó nagyvállalatokra vonatkozik, melyek munkavállalóinak átlagos létszáma meghaladja az 500 főt. Valamint olyan közérdekű szervezetekre, melyek egy olyan nagy csoport anyavállalatai, amely átlagosan 500 főt meghaladó alkalmazotti létszámmal rendelkeznek. Mentessítve így a leányvállalatokat a beszámolási kötelezettség alól, amennyiben az anyavállalat eleget tesz a kötelezettségnek a teljes leányvállalati csoport figyelembevételével. Ezen szabályozással körülbelül 11 700 vállalatra vonatkozik a jelentéstételi kötelezettség (European Union Emissions Trading Scheme, 2021).

Az irányelv **négy fenntarthatósági alappillért** határoz meg: környezetvédelem; szociális és foglalkoztatási aspektusok; emberi jogok tiszteletben tartása; vesztegetés és korrupció elleni küzdelem. A csoportoknak/vállalkozásoknak a következőkről kell említést tenniük: a fenntarthatósági kérdések hogyan befolyásolják teljesítményüket, pozíciójukat és fejlődésüket; tevékenységük emberekre és a környezetre való hatása; üzleti modelljük rövid leírása; e kérdésekkel kapcsolatban követett politikák leírása, utalva az alkalmazott átvilágítási eljárásokra; e politikák eredményei; kulcsfontosságú, nem pénzügyi jellegű teljesítménymutatók ((European Union Emissions Trading Scheme, 2021) & (Európai Unió, 2014)).

5.3.2.2 CSRD

Az Európai Bizottság 2021. április 21-én fogadta el a javaslatot a vállalati fenntarthatósági jelentéstételi irányelvre - **Vállalati Fenntarthatósági Jelentésekről szóló Irányelv (CSRD - Corporate Sustainability Reporting Directive)**, mely reformokat hoz és jelentősen kibővíti a fenntarthatósági jelentések közzétételére való kötelezettségek körét (Európai Bizottság, 2021). Ezzel az intézkedéscsomaggal unió szerte ösztönözni kívánják a pénzügyi forrásoknak a fenntartható tevékenységek felé irányuló áramlását, s nem titkolt cél, hogy a jövőben a pénzügyi beszámolásokkal egyenértékű szintre szeretnék emelni a nem pénzügyi információkról szóló beszámolókat (SZAK-ma, 2021). Az új irányelv megkönnyítheti a jövőben a fenntartható tevékenységekre irányuló cashflow javítását az EU-ban. A CSRD az adatok összehasonlíthatóságának, megbízhatóságának és relevanciájának hiányát próbálja orvosolni. A jól strukturált, megbízható és releváns adatok segítik a későbbiekben a befektetőket, fogyasztókat és döntéshozókat is egyaránt, valamint más érdekelt feleket is az adott vállalat nem pénzügyi teljesítményének értékelésében, továbbá megfelelő alapot nyújt az összehasonlításhoz is (Oncioiu, et al., 2020).

Az új irányelv szerint minden nagyvállalat köteles készíteni fenntarthatósági jelentést, függetlenül a korábbi 500 átlagos dolgozói létszám korláttól. A legalább 250 fő alkalmazottal rendelkező, 40 millió eurónál nagyobb árbevételű és/vagy 20 millió eurónál nagyobb teljes eszközállományú vállalatnak; és minden szabályozott piacon megjelenő vállalatnak (kivéve a tőzsdén jegyzett mikrovállalkozások) be kell számolnia fenntarthatósági teljesítményéről. Ezzel a rendelkezéssel az NFRD 11 700 érintett vállalatához képest a CSRD az EU-ban közel 50 000 vállalatot érint 2023-tól (planA-Academy & Bernoville, 2022) & (Európai Bizottság, 2021)).

A jelentéstétel digitálisan is megkövetelt lesz. A CSRD javaslata uniós fenntarthatósági jelentési szabványok elfogadását irányozza elő, a standardok tervezeteit az *Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoport (EFRAG)* dolgozza ki. Ezek közül az első szabványcsomagot tervezetten 2022. októberében fogják elfogadni (Európai Bizottság, 2021). A következő tényezők jelentenek még újdonságot: tanúsítási követelmény a fenntarthatósági jelentésekhez; részletesebb és szabványosított követelmények a vállalatok által közzéteendő információkkal kapcsolatban; az információk jobb hozzáférhetősége azáltal, hogy előírják a vállalatvezetési jelentések erre a célra szolgáló részében való közzétételét. Cél, hogy növeljék a vállalat elszámoltathatóságát, megakadályozzák az eltérő nemzeti szabványokat, és megkönnyítik a fenntartható gazdaságra való átállást (French Presidency of the Council of the EU, 2022).

5.3.3 Sustainable Accounting Standards Board sztenderdjei (SASB)

A SASB egy olyan szabványcsomagot dolgozott ki, mely 77 iparági szabványt tartalmaz, s ezeket 2018-ban tették közzé. Egy olyan globálisan alkalmazható iparág-specifikus szabványkészletet adtak ki, melyek meghatározzák a pénzügyileg lényeges fenntarthatósági témák minimális készletét és a hozzájuk kapcsolódó tipikus mérőszámokat, mely az adott iparágban releváns. Olyan szabványokat ajánlanak, melyek a vállalatok szempontjából gazdaságosak, költséghatékonyak; valamint a befektetők számára is hasznosak a döntéshozatali mechanizmusaik során.

Világszerte számos vállalat alkalmazza a SASB szabványokat, mert segítik a vállalatoknak azonosítani azokat a fontos csapásvonalakat az ESG területeken (*ESG - Environmental, Social és Governance*), melyek hosszútávon befolyásolhatják a vállalat értékteremtési tevékenységét (Value Reporting Foundation).

6 A KUTATÁS CÉLJA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZERTAN

6.1 A kutatás célja

Kutatási tevékenységem során azt térképeztem fel, hogy a magyar top 100 vállalkozás hogyan viszonyul a fenntartható fejlődéshez. Az általuk kiadott fenntarthatósági jelentéseket, publikációkat az alapján vizsgáltam, hogy a 2015-ben az ENSZ által elfogadott Fenntartható Fejlődési Célok 17 eleme közül melyek, s azok milyen mélységben jelennek meg bennük.

6.2 Felhasznált adatok, információk és módszertan

Kutatásom alapját két lista képezi, melyeket a *Forbes* (2017 & 2021) adott ki, Magyar 100 címmel. Ezekben a listákban a 100 legértékesebb 100%-ban magyar tulajdonú vállalatokat sorolják fel. Ezek az adatok képezik a szekunder információkat a dolgozatomban. A vizsgálataim fő alapadatait a 2016-es üzleti évről szóló lista képezi, mivel hosszú időtávot szerettem volna vizsgálni abból a szempontból, hogy az akkori top vállalatok az elmúlt évek során (2016-tól 2021-ig) adtak e ki fenntarthatósági jelentéseket vagy egyéb hasonló témájú publikációkat a működésükről. Továbbá megvizsgáltam, hogy hány vállalat volt képes olyan teljesítményt nyújtani az utóbbi évek során, hogy a 2020-as üzleti évre vonatkozó listában is szerepelhessen. Mindkét lista a vállalatok értékének rangsorolásán alapul.

Munkám során további információkat gyűjtöttem az említett 100 vállalatról (2016-os üzleti év alapján kiadott lista szerint). Az adatgyűjtésre vonatkozó módszertan első lépcsőjeként megvizsgáltam, hogy a 100 vállalat közül van e olyan a listában, mely külföldi illetőséggel rendelkezik (nem magyarországi székhely). Összesen két ilyen vállalat volt, melyeket az elemzésből kizártam, így a további kutatási lépcsők során 98 vállalat tekintetében elemeztem az adatokat.

Miután rendelkezésemre állt a 98 gazdasági társasággal kapcsolatos lista, elkezdhettem a módszertan következő lépcsőjét képező adatgyűjtést, mely során minden gazdasági társaság által az Igazságügyi Minisztérium Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat (Elektronikus Beszámoló Portál) felületére feltöltött, mindenki számára nyilvánosan elérhető, általános üzleti évet záró beszámolókból, (konszolidált) kiegészítő mellékletekből készítettem egy adathalmazt. A vizsgálat ezen lépcsőjének keretén belül azt vizsgáltam, hogy a vállalatok dokumentumaiban található e SDG-khez köthető információk. A dokumentumok esetében a legutolsó elérhető, 2020-as üzleti évre vonatkozó

beszámolókat vizsgáltam, ezzel is a hosszútávú fenntartható fejlődési célok megvalósulására fókuszálva.

A módszertan harmadik lépcsőjeként felkerestem mind a 98 vállalat weboldalát (amennyiben elérhető volt), ahol igyekeztem felkutatni minden SDG-hez kapcsolható releváns információt. Az esetek többségében a vállalatok a weboldalukon egy külön fül alatt rövid szöveges ismertetőt adtak a környezettudatosságuk és társadalmi felelősségvállalásukkal kapcsolatban, azonban ezek esetenként annyira általánosak és tartalmilag nem értékelhetők voltak, hogy gyakran nem kerülhettek be az elemzésbe, hiszen egyértelműen egyik SDG-hez sem lehetett őket kötni. E lépcsőn belül még az általános internetes kereső felületeken (*Google*) kutattam a vállalatok után, minden egyes vállalat nevét kiegészítettem SDG-khez köthető kulcsszavakkal, mint például fenntarthatóság, társadalom, felelősségvállalás stb, és megnéztem, hogy a keresési találatok tartalmazznak-e a kutatás témájában releváns információkat (pl. korábbi adományozásról, szociális segítő szervezetekkel való együttműködésről szóló cikkek a vállalathoz kapcsolódóan), a 2016-2021 közti időszakhoz kapcsolódóan.

Mivel volt példa arra, hogy egy más keresés során bukkantam a társaság fenntarthatósági jelentésére, és nem a weboldalán vagy az előbbieken említett keresések során, így megismételtem a minden vállalatra kiterjedő keresést fenntarthatósági jelentés kulcsszóval helyettesítve. Az információ kereséshez köthetően ez esetben azt vizsgáltam, hogy a vállalatok rendelkeztek-e a vizsgált időszak során publikált fenntarthatósági/nem pénzügyi jelentéssel.

A kapott adatokkal és információkkal - kiegészítve a top 100-as listát - létrehoztam egy saját adatbázist, mely a következőkben bemutatandó elemzés alapjául szolgált. Ezt az adatbázist az Excelben hoztam létre, ahol minden egyes vállalatnál megjelöltem, mely Fenntartható Fejlődési Célok voltak megítélésem alapján kapcsolhatók a közzétett információik alapján a tevékenységükhöz, s e táblázat alapján készítettem a dolgozatban megjelenő kimutatásokat és diagrammokat.

7 KUTATÁSI KÉRDÉSEK ÉS HIPOTÉZISEK

7.1 Kutatási kérdések bemutatása

K1. A 2016-os üzleti év alapján készített lista tagjai milyen arányban jelentek meg a 2020-as üzleti év alapján kiadott, legutóbbi listában?

K2. A vizsgált vállalatok közül hányan adtak ki az elmúlt években fenntarthatósági jelentést vagy ezzel megegyező tartalmú publikációt, beszámolót a kötelező éves adatszolgáltatásukkor?

K3. Milyen hasonlóságok és különbségek találhatók a hazai top 100 vállalat vizsgálatának eredményei és a PwC globális *SDG Challenge* c. kutatásának eredményei között?

7.2 Hipotézisek bemutatása

K1-H1. A 2016-17-es top 100 vállalkozás legalább 60%-os arányban jelent meg a legutóbbi, 2020-as üzleti év alapján készített listában.

K2-H2. A vizsgált vállalatok legalább 45%-a (44 db) rendelkezett fenntarthatósági jelentéssel vagy egyéb hasonló közzétett információkkal az elmúlt 6 évben (2016-2021).

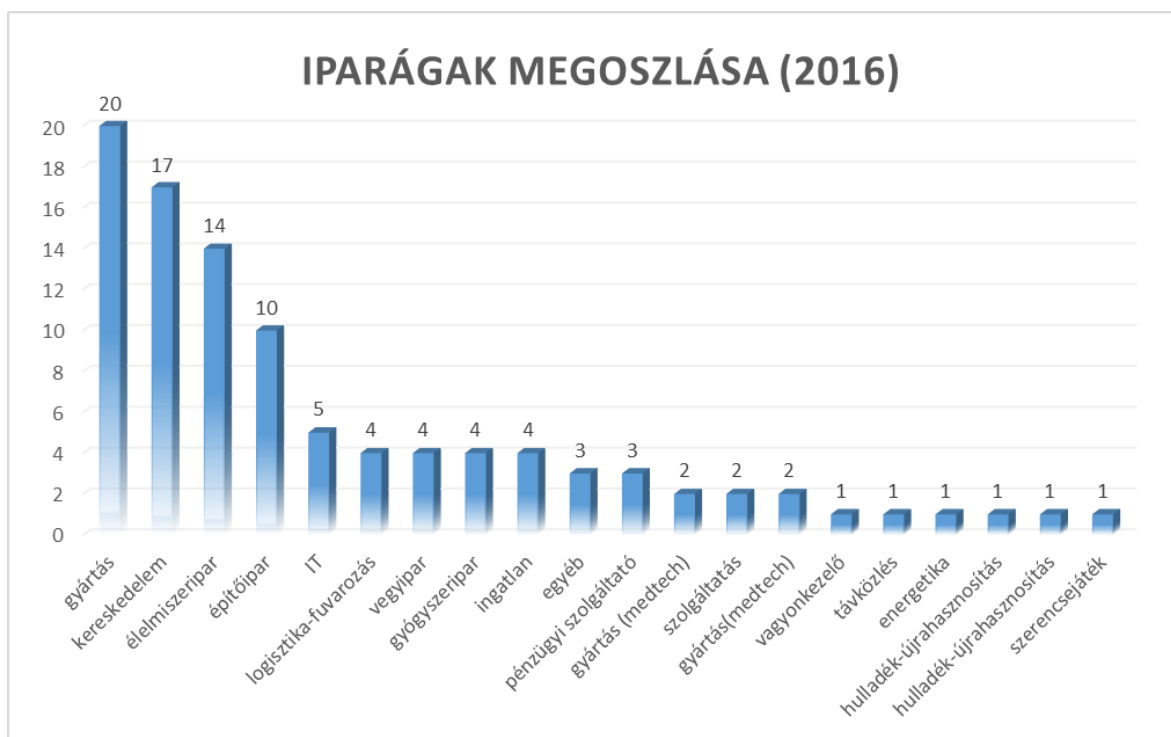
K3.-H3. A hazai top 100 szervezetnél az 5 leggyakrabban felmerülő SDG megegyezik a PwC globális *SDG Challenge* c. kutatásának eredményeiben kimutatott öt leggyakoribbal.

K3-H4. A globális, PwC által készített felmérés és a hazai gazdasági szereplőkre vonatkozó felmérések alapján megállapítható, hogy a vizsgált vállalatok azonos arányánál jelentek meg SDG-khez köthető információk.

8 ADATOK ELEMZÉSE

8.1 Általános információk a vizsgált szervezetekről

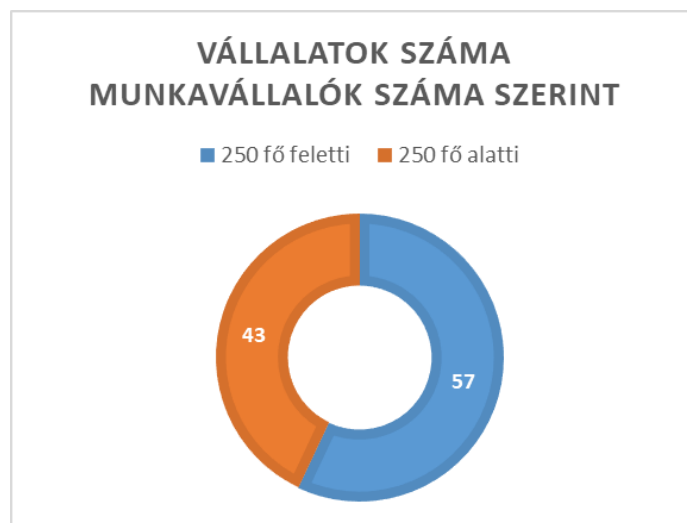
A kutatási tevékenységem alapján létrejött adatbázist elsőként az alapján vizsgáltam meg, hogy hogy alakult a 2016-os üzleti év alapján készített top 100-as listában helyet kapott vállalatok iparági megoszlása. Az eredményt a következő diagrammal szeretném szemléltetni:

5. ábra
A top 100 vállalat iparági megoszlása
Saját szerkesztés
Forrás: (Forbes, 2017)

Látható, hogy a gyártás, a kereskedelem, az élelmiszeripar és az építőipar volt a legjellemzőbb iparág a vizsgált 100 vállalat tekintetében, összesen az előbb felsorolt iparágakba a vizsgált vállalatok 61%-a tartozik. A legkevesebb vállalat többek között a vagyonkezelő, távközlés és szerencsejáték iparágában tevékenykednek.

A vizsgált vállalatokat két csoportra bontottam, az alapján, hogy melyek rendelkeznek 250 főnél nagyobb munkavállalói létszámmal. Az alábbi diagrammon látható, hogy a vizsgált vállalatok többsége, 57%-a 250 főnél több foglalkoztatottal rendelkezik.

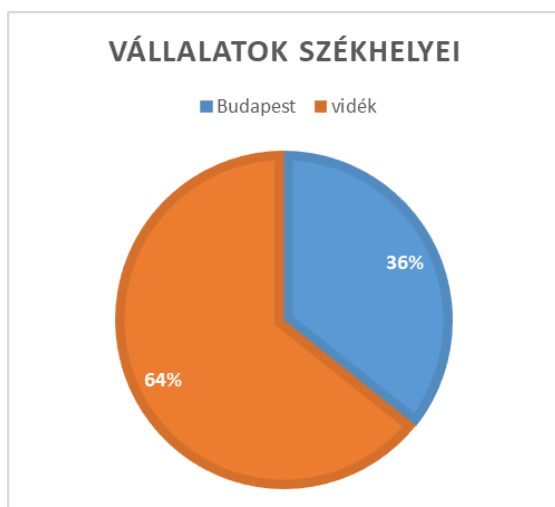

6. ábra
Munkavállalói létszám
Saját szerkesztés
Forrás: (Forbes, 2017)

A listában szereplő vállalatok közül kettő, a magyarországi székhelye mellett külföldi székhellyel is rendelkezett, ezért ezt a két vállalatot a továbbiakban kizártam az elemzésemből, hiszen a 100%-ban magyar vonatkozású vállalatokat szerettem volna elemezni a kutatásomban.

Az elemzések a dolgozat további részében 98 vállalatra vonatkozóan kerülnek kifejtésre.

Megvizsgáltam, hogy a listában szereplő vállalatok közül hány rendelkezik budapesti székhellyel, az eredményeket a következő ábra szemlélteti:

A vizsgált 98 vállalat 36%-a (35 db) rendelkezik budapesti székhellyel, a többi vállalat székhelye vidéken található.

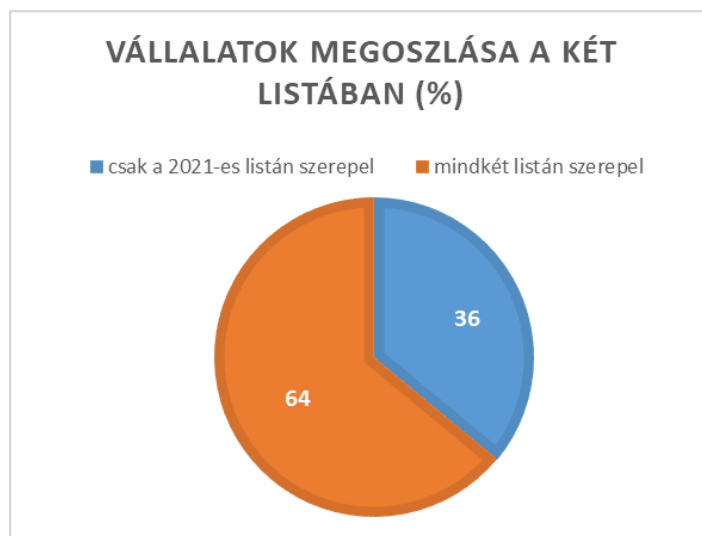
7. ábra
Vállalatok székhelyei
Saját szerkesztés
Forrás: (Forbes, 2017)

8.2 A 2016-17-es és 2020-21-es lista tagjainak összehasonlítása

Kutatómunkám során szerettem volna megtudni, hogy a vizsgálatok alapjául szolgáló 2016-os üzleti év top 100 vállalkozása közül mennyi volt képes úgy folytatni munkáját, hogy tovább tudjon növekedni és fejlődni, s így bekerülni a 2020-as üzleti év alapján készített listába.

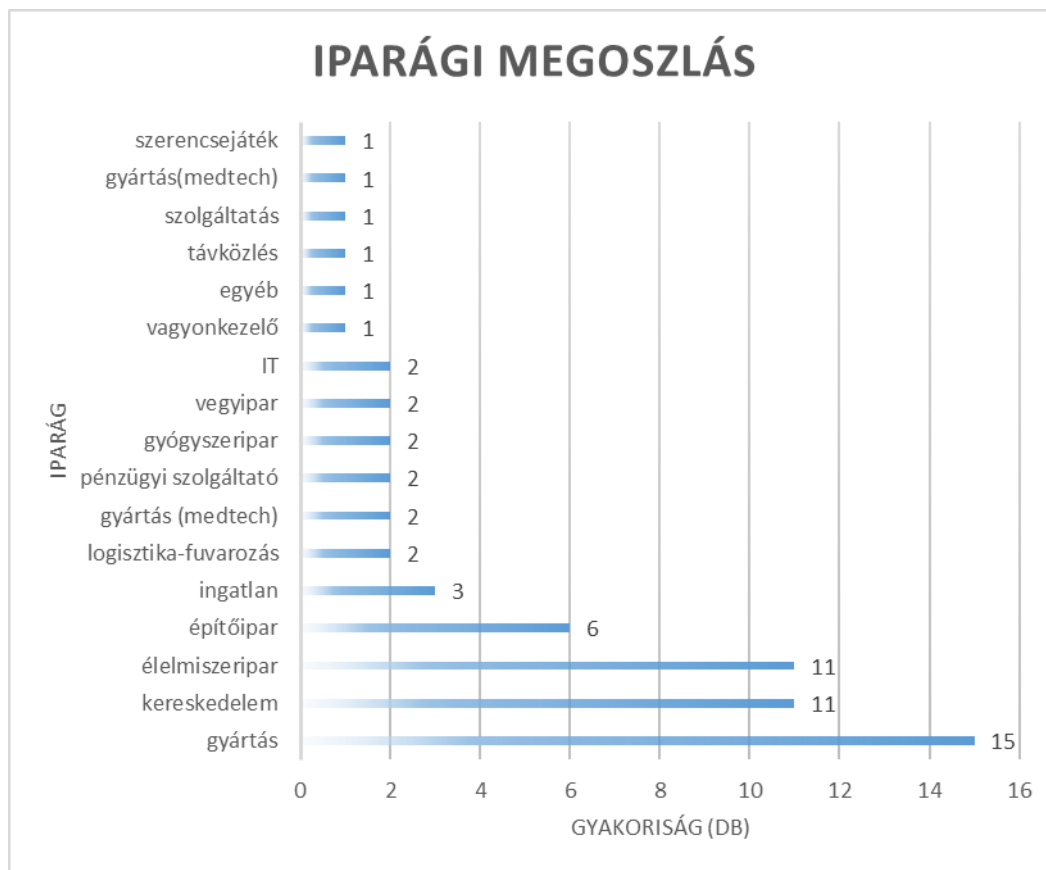
Úgy gondolom, hogy ahhoz hogy egy adott szervezet újra és újra elérhesse hosszú évek múlva is ezt az előkelő pozíciót, hogy helyet kapjon a legjobb 100 között, elengedhetetlen, hogy folyamatosan fejlesztéseket és innovatív újításokat vezessenek be. Fontos, hogy figyeljenek versenytársaikra, a fogyasztó igényekre, a piaci trendekre, s termékpalettájukat ezekhez mérten igazítsák, fejlesszék.

Az alábbi diagrammal szeretném szemléltetni azt, hogy hány olyan szervezet volt, amely mindkét listában helyett kapott. Látható, hogy az arányuk igen magas, a 2016-os üzleti év top 100 vállalata közül 64 (64%-a) a 2020-as rangsorban is helyett kapott. Mivel mindkét lista alapját 100-100 vállalat képezte, így ebben az esetben az eredeti 100 vállalatra készítettem kimutatást.

8. ábra
Vállalatok megjelenési aránya a két vizsgált rangsorban
Saját szerkesztés
Forrás: (Forbes, 2017)

Továbbá megvizsgáltam azt is, hogy mely iparágakba tartoznak bele azok a szervezetek, melyek mindkét listán szerepelnek (64 vállalkozás). A vizsgálat eredményeit a következő diagrammal kívánom szemléltetni:

9. ábra
A mindkét rangsorban szereplő vállalatok iparági megoszlása
 Saját szerkesztés
 Forrás: (Forbes, 2017 & 2021)

Látható az ábrán, hogy a legmagasabb arányt az élelmiszeripar, kereskedelem és a gyártás képviseli, míg a legalacsonyabbat például a szerencsejáték, szolgáltatás vagy a távközlés. Utóbbi oka lehet, hogy az adott iparágakban nem olyan magas a szervezetek száma, egy-egy nagyobb vállalat uralja a piacot.

Az első hipotézisvizsgálatom levezetését és eredményét a következő táblázattal kívánom szemléltetni:

Kutatási kérdés (K1)	A 2016-os üzleti év alapján készített lista tagjai milyen arányban jelentek meg a 2020-as üzleti év alapján kiadott, legutóbbi listában?						
A kérdéshez tartozó hipotézis (H1)	A 2016-17-es top 100 vállalkozás legalább 60%-os arányban jelent meg a legutóbbi, 2020-as üzleti év alapján készített listában.						
Vizsgálat, eredmény	„... a 2016-os üzleti év top 100 vállalata közül 64-en (64%-a) a 2020-21-es rangsorban is helyett kapott...” (37. oldal, 8.2 bekezdés) VÁLLALATOK MEGOSZLÁSA A KÉT LISTÁBAN (%) <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategória</th> <th>Arány (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>csak a 2021-es listán szerepel</td> <td>36</td> </tr> <tr> <td>mindkét listán szerepel</td> <td>64</td> </tr> </tbody> </table> 64% > 60%	Kategória	Arány (%)	csak a 2021-es listán szerepel	36	mindkét listán szerepel	64
Kategória	Arány (%)						
csak a 2021-es listán szerepel	36						
mindkét listán szerepel	64						
Döntés	Az első hipotézisem igazolható a fent kifejtett adatok segítségével, tehát elfogadom az első hipotézist.						

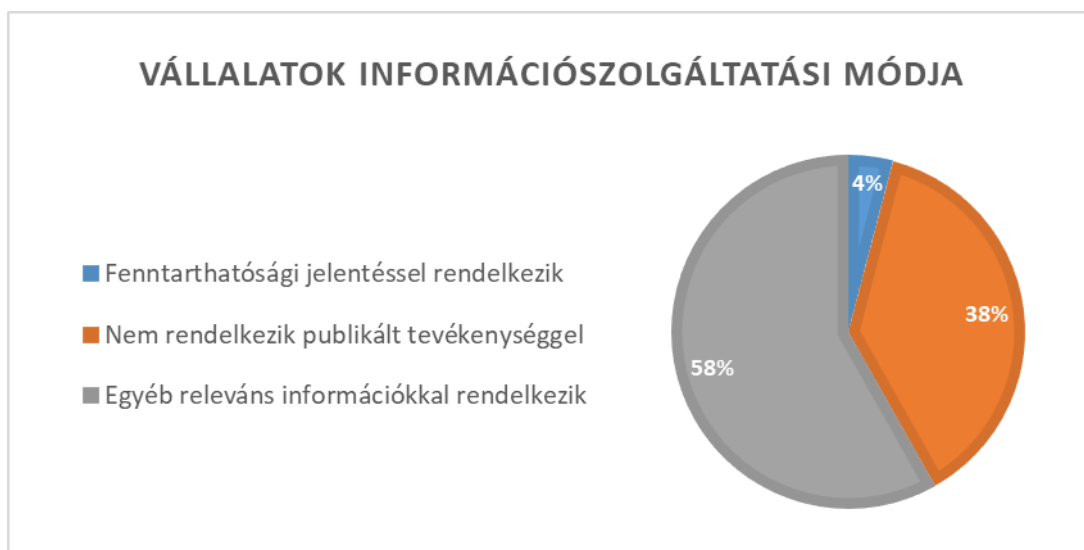
11. táblázat
Első hipotézis vizsgálata és eredménye
 Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok

8.3 A vállalatok által szolgáltatott információk

8.3.1 Információ szolgáltatás módja

Kutatásom során feltérképeztem, hogy a listában szereplő vállalatok rendelkeznek e fenntarthatósági jelentéssel vagy egyéb, a témában releváns publikált információval. A fenntarthatósági jelentések vizsgálata a 2016 és 2021 közötti időszakot fedi le. Továbbá a kutatómunkám során egyéb információk gyűjtéséhez felhasználtam a vállalatok által kiadott kiegészítő mellékleteket, ezek tekintetében a legutolsó elérhető dokumentumokat használtam, a 2020-as üzleti évre vonatkozóan.

A vizsgálat alapjául szolgáló 98 vállalatot három fő csoportra osztottam, melyet a következő ábra szemléltet. A továbbiakban e csoportok alapján kívánom elemezni őket.

10. ábra
Vállalatok csoportosítása információszolgáltatási mód szerint
Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok

A vizsgált szervezetek 37,8%-a (37 db) nem rendelkezik olyan publikált információval, melyben megjelenik valamely Fenntartható Fejlődési Cél kapcsolódva egy konkrét tevékenységhez, továbbá fenntarthatósági jelentést sem adtak ki.

58,2%-uk (57 szervezet) rendelkezik a témához kapcsolódó publikált információval, mely konkrét példákat és/vagy számszerű adatokat sorol fel bizonyos, a kutatás szempontjából releváns tevékenységekre.

Tapasztalataim alapján számos vállalat publikál „Fenntarthatóság” vagy „Társadalmi felelősségvállalás” címszó alatt, azonban legtöbbjük nem mutat be konkrét, gyakorlatban megvalósult intézkedést, csupán néhány mondatban általános információkat közölnek. A fent említett eseteket az alábbi konkrét példával szeretném illusztrálni:

Környezeti fenntarthatóság	Társadalmi felelősségvállalás
<i>„Elkötelezettek vagyunk a környezetvédelmi szabályok betartása iránt. Dolgozunk közösségünk életminőségének folyamatos javítása érdekében, a fenntarthatóság szem előtt tartásával.”</i>	<i>„Nyitottak vagyunk és támogatjuk a kulturális, egészségmegőrzésre irányuló és közösségépítő tevékenységeket, folyamatosan szem előtt tartva az átláthatóságot és az elvárt célok szerinti felhasználást.”</i>

12. táblázat
„Egyéb releváns információk” közé nem sorolt publikációk példái
 Saját szerkesztés
 Forrás: (i-Cell Mobilsoft Zrt., 2019)

A példához hasonló publikációk az elemzésem eredményei között nem kaptak helyet, hiszen annak ellenére, hogy a vállalat utalt a témában releváns esetekre, konkrét példát nem hozott fel, így pedig nem volt felismerhető egyik SDG sem egyértelműen az általa kiadott jelentésben.

A vizsgált 98 vállalat mindössze 4,1%-a (4 db) rendelkezett 2016-2021 közötti időszakban kiadott fenntarthatósági jelentéssel, melynek pontos meghatározását a 5.2 *A fenntarthatósági jelentések* c. fejezetben fejtettem ki.

A második hipotézisvizsgálatom levezetését és eredményét a következő táblázattal kívánom szemléltetni:

Kutatási kérdés (K2)	A vizsgált vállalatok közül hányan adtak ki az elmúlt években fenntarthatósági jelentést vagy ezzel megegyező tartalmú publikációt, beszámolót a kötelező éves adatszolgáltatásukkor?
A kérdéshez tartozó hipotézis (H2)	A vizsgált vállalatok legalább 45%-a (44 db) rendelkezett fenntarthatósági jelentéssel vagy egyéb hasonló közzétett információkkal az elmúlt 6 évben (2016-2021).
Vizsgálat, eredmény	57 szervezet rendelkezett publikált releváns információval, valamint 4 vállalat adott ki fenntarthatósági jelentést. Tehát 61 vállalat tevékenységét lehetett a hipotézis vizsgálatához alapul venni, ami a sokaság 62,2%-a , 62,2% > 45% .
Döntés	A második hipotézisem igazolható a fent kifejtett adatok segítségével, tehát elfogadom a második hipotézist .

13. táblázat
Második hipotézis vizsgálata és eredménye
 Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok

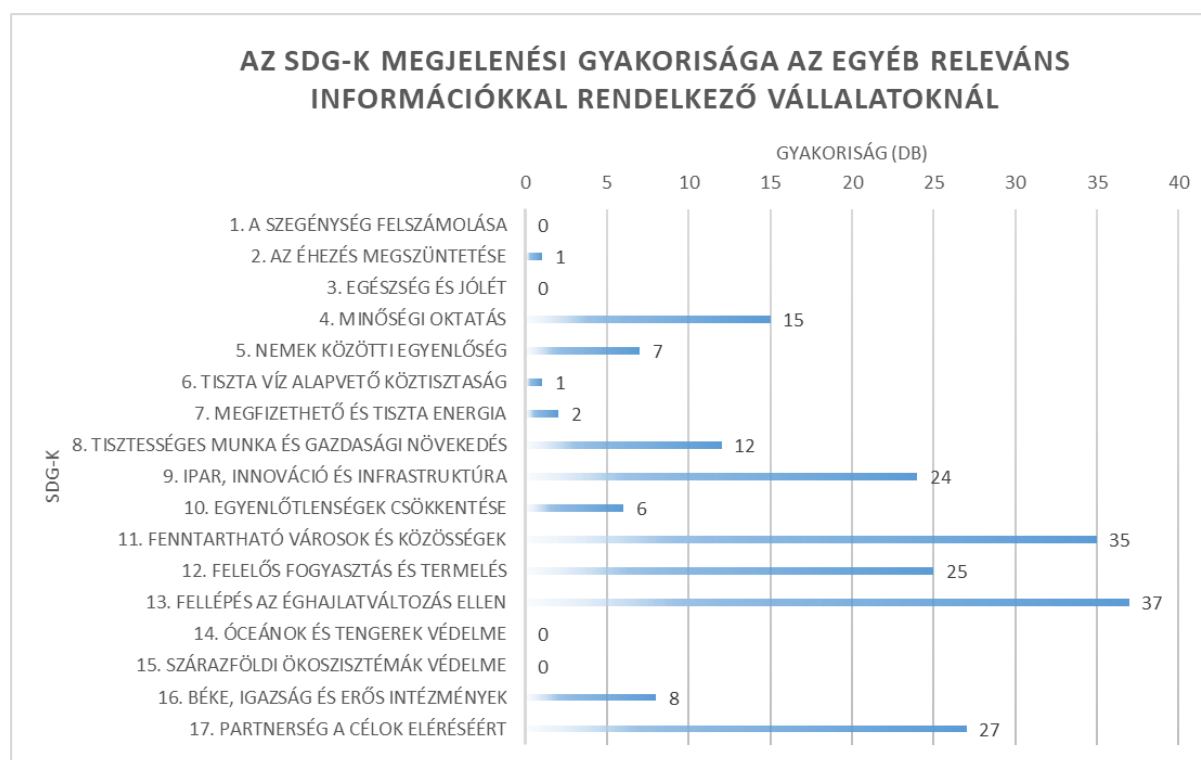
8.4 Vállalatok által kiadott információk összehasonlítása

8.4.1 Releváns információkat tartalmazó publikációk

Vizsgálataim során egyesével felkerestem a vállalatok weboldalait, valamint áttekintettem a 2020-as üzleti évre vonatkozó kiegészítő mellékleteiket, s olyan információkat kerestem, melyekhez köthető valamely Fenntartható Fejlődési Cél.

Arra a megállapításra jutottam, hogy azon vállalatok többsége, melyek nem rendelkeznek fenntarthatósági jelentéssel, hasonló témákban tettek közzé információkat, ilyen például a környékbeli közösségi szervezetek és kezdeményezések támogatása, helyi intézmények támogatása, a befizetett környezetvédelmi termékdíj, a veszélyes és nem veszélyes hulladékokkal kapcsolatos adatszolgáltatás vagy a környezetvédelemmel kapcsolatos elszámolt költségek.

A vizsgálatok eredményeit egy táblázatban összesítettem, melyben szervezetekre lebontva kigyűjtöttem, hogy mely SDG-khez köthető tevékenységekről adott ki információt az adott vállalat. Az összesített eredményeket az alábbi ábra szemlélteti:

11. ábra
SDG-k megjelenési gyakorisága
Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok

Az ábra alapján látható, hogy leggyakrabban a **11.** és a **13.** Fenntartható Fejlődési Célhoz köthető információkat lehetett felismerni az egyes vállalatoknál. A két cél közt számos hasonlóság és átfedés található, ezért egyes szervezetkhez mindkettő kapcsolódik. A két SDG által azonos/hasonló területek példái, melyek megjelentek a vizsgált vállalatoknál:

- a kezelt, keletkezett és csomagolási hulladékok,
- hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó költségek,
- a környezetvédelmi ráfordítások,
- a szállópor-szennyezettség,
- környezetvédelmi célt szolgáló eszközök, berendezések vagy beruházások költségei,
- megújuló energiaforrások használata.

Ezen információkat az esetek nagy részében részletes táblázatokkal, felsorolásokkal szemléltették a vállalatok, így bárki számára elérhetővé téve a pontos mennyiségi adatait például a keletkező hulladékoknak.

Az előzőekben kifejtett két célhoz (**11. & 13.**) szorosan kapcsolódik továbbá **12.** Fenntartható Fejlődési Cél, melynek szintén hangsúlyos elemei a fent felsorolt tényezők.

A **11.** SDG-hez kapcsolódóan a vizsgált vállalatoknál igen magas arányban jelent meg a környékbeli közösségi szervezetek (pl.: sport klubok) és kezdeményezések támogatása, helyi intézmények (pl.: óvodák, általános iskolák, közösségiházak, színházak), különböző alapítványok segítése. Számos esetben számoltak be adományozásról, közösségi programok szervezéséről, valamint segítő szervezetekkel való összefogásról, azok támogatásáról, mint például a Magyar Máltai Szeretetszolgálat segítése.

A **2., 12.** és **13.** SDG egyik kapcsolódási pontja a műtrágya-értékesítés volt, mely a vizsgált szervezetek közül egy tevékenységére való tekintettel jelent meg a kutatási eredmények között, ez a szervezet a Nitrogénművek Csoport volt.

A **17. Partnerség a célok eléréséért** c. SDG 27 vállalatnál jelent meg (57-ből) azok közül, melyek a „Egyéb releváns információkkal rendelkezik” kategóriába kerültek. E cél tekintetében a környezeti adók csoportját lehetett figyelembe venni, mely a **13.** SDG-ben is megjelenik, mint alkotó elem.

A környezeti adók négy csoportra oszthatók az OECD és az Eurostat terminológiája szerint a legtöbb európai országban, ez a négy csoport a következő:

- energiaadók (ideértve a szén-dioxid-adót is)
- közlekedési/szállítási adók
- szennyezési adók
- erőforrásadók

A harmadik, szennyezési adók kategóriájába tartozik Magyarországon a környezetvédelmi termékdíj is, mely megjelent a vállalatok jelentős részénél a kiegészítő mellékletekben. (Központi Statisztikai Hivatal)

A vizsgált vállalatok közül 24 vállalatnál jelent meg a **9. Ipar, innováció és infrastruktúra** c. Fenntartható Fejlődési Cél, főként a kiegészítő mellékleteikben feltüntetett K+F tevékenységeik költségei alapján, továbbá számos vállalat jelenített meg információkat a weboldalán azzal kapcsolatban, hogy folyamatos technikai és technológiai fejlődést szeretnének elérni azért, hogy minél jobb, fenntarthatóbb és megbízhatóbb termékeket tudjanak előállítani. A vizsgálatok során találkoztam olyan cégekkel is, melyek külön kitértek a publikált információik közt arra is, hogy igyekeznek olyan termékeket fejleszteni és piacra vinni, melyek javíthatók, újrahasznosíthatók, mégpedig azért, hogy az előállított termékeik segítségével csökkenteni tudják a keletkező hulladék mennyiségét.

A **16. Béke, igazság és erős intézmények** c. SDG-hez kapcsolódóan a vizsgált vállalatoknál 8 esetben jelent meg leírva az, hogy folyamatosan törekednek arra, hogy tevékenységük egyik területén se jelenhessen meg a korrupció vagy az igazságtalanság.

A **4.** SDG-hez (*Minőségi oktatás*) kapcsolható, hogy a vizsgált szervezetek közül néhány a honlapján közzétett azzal kapcsolatban is információt, hogy lehetőséget biztosítanak diákoknak gyárlátogatásra, szakmai gyakorlat és szakdolgozatírási lehetőségre a szervezetüknél. Továbbá támogatják az oktatás fejlődését, a pályaválasztás előtt álló tanulók részére előadást tartanak az iskolákban arról, hogy hogyan tudnak a jövőben majd náluk elhelyezkedni, milyen tudás szükséges ahhoz, hogy náluk dolgozhassanak.

Az **5.**, **10.** és **12.** SDG-hez kapcsolódóan számos cég tett közzé információt azzal összefüggésben, hogy törekednek arra, hogy a munkavállalóik ne részesülhessenek nemek szerinti megkülönböztetésben például a fizetésük, juttatásaik terén. Valamennyi cég beszámolt arról, hogy a kisgyermekes édesanyákat úgy kívánják segíteni, hogy rövidített, akár 3-4 órás munkarendben alkalmazzák őket vagy biztosítják a home office lehetőségét, amennyiben arra kényszerülnek, hogy nagyon kicsi gyermekük mellett is dolgozniuk kell. Egységes jogokat és feltételeket szabnak mindkét nem esetén, valamint biztosítják az esélyegyenlőséget a munkához való hozzáférés tekintetében is.

8.4.2 A vizsgált vállalatok által kiadott fenntarthatósági jelentések

8.4.2.1 Általános jellemzők a négy fókuszba került vállalatról

A vizsgált vállalatok közül négy rendelkezik a 2016-2021 közti időszakban kiadott fenntarthatósági jelentéssel, melyek közül kettő a gyártás, egy az élelmiszeripar, s további egy pedig az építőipar területén folytatja tevékenységét. A négy vállalat közül kettő 500 fő feletti foglalkoztatotti létszámmal rendelkezett 2016-ban, 2020-ban pedig már mind a négy vállalat 500 fő feletti átlagos foglalkoztatotti létszámot tüntetett fel a kiegészítő mellékletében, azonban egy vállalat tekintetében volt megfigyelhető a vizsgált időtáv kezdő- és végpontjához tartozó létszámában való csökkenés.

Kutatásom során mind a négy vállalat fenntarthatósági jelentését, valamint a kiegészítő mellékletét és weboldalát tüzetesen átvizsgáltam annak érdekében, hogy valamennyi SDG-khez kapcsolható információt felismerjek és feljegyezsek. A továbbiakban a vizsgálat eredményeit kívánom bemutatni.

A négy fókuszba került vállalat név szerint a következő:

- Csaba Metál Zrt.
- Duna Aszfalt Kft.
- FémAlk Zrt.
- HELL ENERGY Magyarország Kft.

8.4.2.2 Hasonlóságok és különbségek

A négy kiemelt vállalat által kiadott fenntarthatósági jelentéseket elsősorban összehasonlítani kívánom, azonban a részletes tanulmányozásuk után arra a megállapításra jutottam, hogy a négy vállalat által kiadott jelentések tartalmi felépítése nagyfokú átfedést és hasonlóságot mutat, a vállalatok nagyjából azonos terjedelemben és részletességgel szolgáltatnak szöveges és számszerű adatokat a kívülállók részére, ugyanazon kiemelt tartalmi aspektusokat követve.

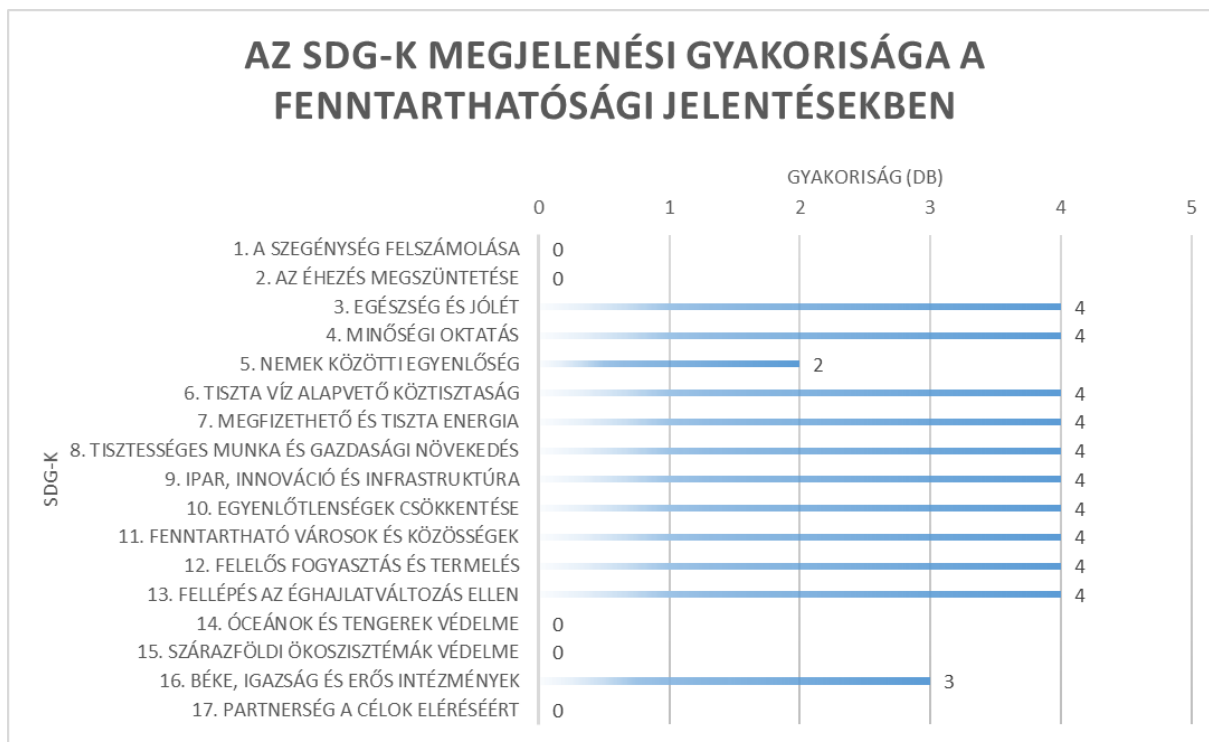
A négy közül egy vállalat a többivel ellentétben nem publikált számszerű adatokat (a foglalkoztatotti létszámon kívül) a vizsgálat szempontjából releváns tevékenységeihez kapcsolódóan, hanem a többi szervezettel azonos tartalmi pontokra, igen részletes szöveges elemzést és példákat adott.

I. Vezérigazgatói előszó	5	Víz	25
II. A Társaság és a tevékenységének bemutatása	6	VIII. Környezetvédelem, hulladékkezelés, természetvédelem	27
A Társaság rövid története, tevékenysége és tulajdonosi köre	7	Levegő-tisztaság védelem	29
Szervezeti felépítés	8	Talaj- és vízvédelem. Szennyvíz- és csapadékvíz elvezetés	31
A társaság ügyfelei, egyéb partnerei, szövetségesei	9	Hulladékgazdálkodás	32
III. Fenntarthatósági vízióink és vállalati értékeink	10	Környezettudatosság	32
IV. Ellátási lánc szabályozása, fenntarthatóság az ellátási láncban	13	IX. Munkavédelem és munkahelyi egészségmegőrzés	34
Beszállítóinkkal szembeni fenntarthatósági elvárások	14	X. Foglalkoztatási politika, felelős munkáltatói hozzáállás, folyamatos fejlődés, sokszínűség	38
V. Minőségirányítás és -biztosítás fenntarthatósági nyilatkozata	15	Foglalkoztatási célunk	39
Tanúsítványaink	17	Munkatársakra vonatkozó statisztikai adatok	39
VI. Innováció és digitalizáció	18	Foglalkoztatási politikánk részletei	41
VII. Energiafelhasználás és klímavédelem	22	XI. Társadalmi felelősségvállalás, Jótékonyág, Szponzoráció	42
Fajlagos mutatók	23	XII. Adatvédelem és Etikus működés	45
Villamos energia	24	Adatvédelem	46
Földgáz	24	Etikus működés és korrupcióellenesség	47
Hőenergia	25	XIII. A jelentés fő jellemzői	48

12. ábra
Példa a tartami felépítés pontjaira, melyben hasonlítottak a vállalatok
Forrás: (FémAlk, 2020)

8.4.2.3 A Fenntartható Fejlődési Célok megjelenése

Az alábbi diagram szemlélteti, hogy az egyes Fenntartható Fejlődési Célok hány vizsgált szervezetnél jelentek meg:

13. ábra
Az SDG-k megjelenése a fenntarthatósági jelentésekben
Saját szerkesztés, Forrás: Saját kutatási adatok

Látható az ábrán is a közzétett információk közti hasonlóság – melyet az előző pontban kiemeltem – mivel 2 Cél kivéve a fennmaradó 15 vagy megjelenik, vagy egyáltalán nem fedezhető fel konkrét példákkal egyik vállalatnál sem.

A vizsgált négy vállalat tekintetében látható, hogy sem az **1-2.**, sem **14-15.**, valamint a **17.** Cél nem jelent meg konkrét példákkal, adatokkal igazolható módon. A **17.** Cél során a korábbiakban kifejtett kutatási eredményeknél a környezeti adókon belül a környezetvédelmi termékdíj volt megtalálható, azonban – a várakozásaimmal ellentétben – a jelenleg elemzésre kerülő négy vállalat közül egyiknek sem szerepelt a 2020-as üzleti évre vonatkozó kiegészítő mellékletében a környezetvédelmi termékdíjra vonatkozó adat.

A **3. *Egészség és jólét*** c. célhoz köthetően a vállalatok szennyezőanyagok, üvegházhatású gázok, valamint szállópor kibocsátásáról adtak információkat a jelentéseikben. Számos esetben volt fellelhető konkrét cél vagy terv ezek csökkentésére, mérséklésére, például egyes vállalatok törekednek a szállítás optimalizálására és minél jobb kapacitáskihasználásra egy szállítóeszköz tekintetében. Ügyelnek arra, hogy egy eszköz teljes szállítóképessége ki legyen használva, ha nem indokolt, nem indítanak félig üres kocsikat, ezzel csökkentve a szállítóeszközök károsanyag, szállópor és egyéb motorokból származó égéstermékek kibocsátását.

A négy szervezet közül mindnél fellelhető volt információ ahhoz kapcsolódóan, hogy lehetővé teszik a szakmai gyakorlat lehetőségét végzős tanulóknak, gyárlátogatásokat szerveznek iskoláskorú gyermekeknek vagy egyetemi hallgatóknak. Számos egyetemmel áll együttműködési kapcsolatban valamennyi szervezet, duális képzési lehetőségeket is kínálnak egyetemi hallgatók részére, amennyiben a tevékenységükhöz kapcsolódó tudományterületen végzik tanulmányaikat. Az iskoláknak lehetőségük van arra, hogy felkérjék a cégeket arra, hogy előadást tartsanak a vállalatok a működésükről, a pályaválasztás előtt álló gyermekek számára. Az előbbieken felsoroltakkal támogatni kívánják a szervezetek a **4. *Minőségi oktatás*** című SDG-t.

A négy vállalat közül kettőnél lehetett az **5. Célhoz (*Nemek közötti egyenlőség*)** kapcsolódó információkat találni, ezek a cégek kiemelték, hogy működésük során kiemelten törekednek arra, hogy nemtől független munkavállalási esélyt és lehetőségeket nyújtsanak az embereknek, valamint, hogy senkit nem érhet a vállalat keretei közt diszkrimináció a neme miatt. Annak

ellenére, hogy a másik két vállalat konkrétan nem mondta ki a nemek esélyegyenlőségét, egyikük az előző kettőhöz hasonlóan részletes kimutatásokat tett közzé a vállalatnál által foglalkoztatottak nemek szerinti megoszlásáról, melyben látható, hogy nők és férfiak is egyaránt vállalhatnak munkát náluk.

Mindegyik vállalat adott ki információt a **6. Tiszta víz és alapvető köztisztaság** című célhoz kapcsolhatóan. Kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy a gépeikből, berendezéseikből ne szivárogon olaj, üzemanyag és egyéb más szennyező anyag, mely a talajra csöpögve bekerülhet a felszín alatti vizekbe. Lehetett példát találni arra, hogy a vállalat kiemelte, hogy saját fűt kutjaiból nyeri a tevékenységéhez szükséges vízmennyiséget, azonban ügyeltek arra, hogy ezeket ne vízhiányos területeken létesítsék. Ügyelnek arra, hogy csökkentsék a vízfogyasztást, főként olyan esetekben, mikor a gyártott terméknek nem az alapanyaga a víz, hanem például vágáskor hűtésre használják. Egyes vállalatok a telephelyeiken szennyvíztisztító létesítményekkel és laboratóriumokkal rendelkeznek, így meg tudják tisztítani a szennyezett vizet, s azt a környező folyókba, patakokba engedik a megfelelő vizsgálatok után.

A **7. Megfizethető és tiszta energia** Célhoz kapcsolhatóan a vállalatok közzétettek energiaiintenzitással kapcsolatos adatokat, kitértek a használt és tervezett megújuló energiaforrásokra, valamint részletes kimutatást készítettek a felhasznált energiákról. Számos esetben volt megtalálható a jelentésekben jövőbeni terv az energiafogyasztás mértékével kapcsolatban, például: felhasznált villamosenergia csökkentése korszerű világítással, vagy 100%-ban megújuló energiaforrások használatára való áttérés.

A vizsgált vállalatok mindegyike kitért a jelentésében arra, hogy tisztességes munkát és megfelelő körülményeket biztosítanak a munkavállalóik részére, minden munkavállalót hivatalosan bejelentenek, tisztességes béreket adnak, s azokat folyamatos monitorozás alatt tartják, béren kívüli egyéb juttatásokat adnak (pl.: térítésmentes egészségügyi szolgáltatások, kedvezmények). Törekednek a diszkriminációmentességre, egyenlő bánásmódra és előre lépési lehetőségekre. Egyértelműen elhatárolódnak a gyermekmunkától és a szélsőséges foglalkoztatástól (p.: kényszermunka). Továbbá szem előtt tartják a folyamatos gazdasági növekedést, erről részletes információkat tettek közzé, gazdasági teljesítménymutatókkal

kiegészítve (három vállalat). Mindezen felsorolt tényezőkkel a **8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés** c. célt támogatják.

A **9. Ipar, innováció és infrastruktúra** cél elemei egyértelműen megjelentek mindegyik vállalatnál, az információk szerint mindegyik vállalat törekszik arra, hogy erősítsék K+F+I tevékenységüket, hiszen ez jelenti a kulcsot a növekedés és a fejlődés kapujához. Tevékenységük során minden területen törekednek a fenntartható és felelős megoldásokra, olyan ipari szereplők kívánnak lenni, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy csökkentsék és optimalizálják az erőforrások használatát.

A **10. Egyenlőtlenségek csökkentéséhez** a vizsgált 4 vállalat is hozzájárul, fontos számukra a jelentéseik alapján az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód és diszkrimináció mentesség, továbbá azoktól a szervezetektől is elvárják ezeket a tényezőket, melyekkel együttműködnek.

Mind a négy vállalat igyekszik hozzájárulni tevékenységével a **11. Fenntartható városok és közösségek** elnevezésű célhoz. Az adott területen, ahol a vállalat működik (és bővül) hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, mellyel csökkenthető a térség munkanélküliségi szintje, valamint ez hozzájárul a szegénység felszámolásához, a mélyszegénységben élők számának csökkentéséhez. Adományokkal segítik a hátrányos helyzetű gyermekeket. Számos példa található a vállalatokról mely igazolja azt, hogy támogatják a helyi szervezeteket (például oktatás, sport, egészségügy és kultúra területén), egyes szervezetek büszkén hirdetik, hogy szervezett véradásokon vehetnek részt a munkavállalóik, ezzel segítve azokat az embereket, akiknek sürgősen vérre lenne szükségük a gyógyulásuk érdekében. Támogatják a fiatalok képzését, karrierlehetőséget biztosítanak számukra, melyet a duális képzési lehetőség nyújtásával alapoizhatnak meg a vállalatoknál.

A **12. Felelős fogyasztás és termelés** SDG-hez kapcsolhatóan számos információt tettek közzé a vizsgált vállalatok. Kitértek dokumentációikban az energaintenzitásra, az általuk felhasznált energiák típusaira és mennyiségeire. Összefoglalták a vállalat tevékenységét a hulladékgazdálkodással, a keletkezett hulladék újrahasznosításával, valamint csökkentésével kapcsolatban. Megtalálható volt számos jó példa a hulladékcsökkentésre, például, hogy az adott

vállalat a termékeihez szükséges cukrot nem zsákokban kívánja venni a jövőben, hanem cukorsilókat létesítenek a telephelyen, így nem keletkezik a zsákokból hulladék, valamint nagyobb biztonságban van az anyag az új tárolóeszközben és csökkenthető a szállítás gyakorisága is, ennek eredményeképp pedig a károsanyag kibocsátás. Továbbá az adott vállalat a termékeket igyekszik alumínium italosdobozokban árusítani, mert az alumínium 100%-ban újrahasznosítható, így csökkenteni tudják a nem újrahasznosítható hulladék keletkezését. Kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy felelős forrásból szerezzék be a termékeik előállításához, szolgáltatásaik nyújtásához szükséges alapanyagaikat. Mind ezek mellett pedig még ehhez a célhoz kapcsolhatók a vállalatok környezetvédelemmel kapcsolatos ráfordításai és eszközállományai is.

Összességében elmondható, hogy mindegyik vállalat hozzájárul a tevékenységével és működésével ahhoz, hogy fellépjenek az éghajlatváltozás ellen (**13. SDG**). Az előzőekben felsorolt információk mind-mind hozzájárulnak ehhez a célhoz, kiemelten például az energiafogyasztás, az üvegházhatású gázkibocsátás, a hulladékkezelés, megújuló energiaforrások használata, szállópor kibocsátás és a környezetvédelmi ráfordítások, stb.

A négy fókuszba került vállalat közül háromnál volt megtalálható a **16. Béke, igazság és erős intézmények** c. célhoz kapcsolható információ, mely szerint a vállalatok zéró tolerancia elvet vallanak a korrupcióval és a megvesztegetéssel szemben, valamint törekednek a működésük során arra, hogy a lehető legmagasabb szinten figyeljenek az etikai normák követésére. Ez igaz mind magára a vállalat egészére, mind a szolgáltatókra, alvállalkozókra, beszállítókra, partnerekre stb., munkakörre és beosztásra való tekintet nélkül.

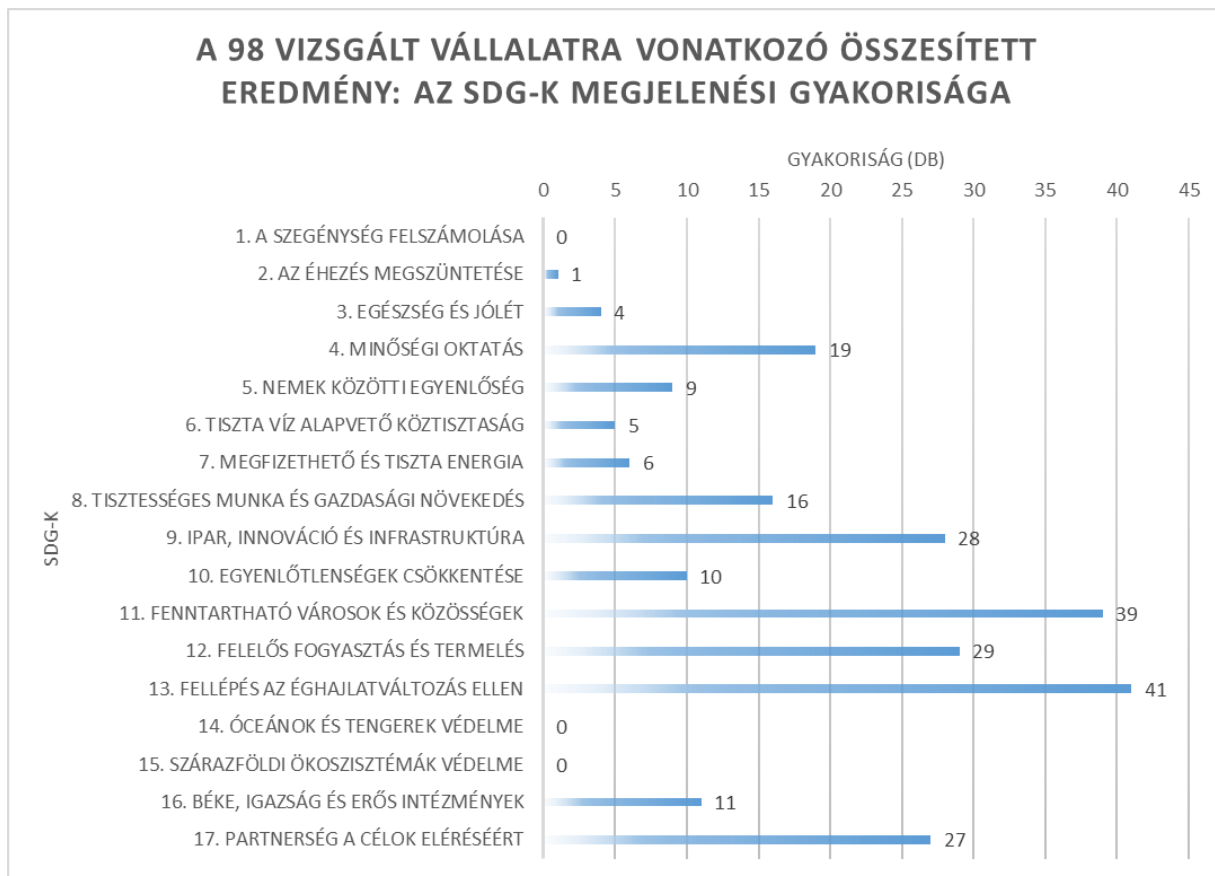
8.4.2.4 A fenntarthatósági jelentések összehasonlításának összegzése

Összességében elmondható, hogy mind a négy vállalat igen részletes és sokoldalú, szinte minden fontos témára kitérő jelentést adott ki, számos dologban hasonlítottak, nem meglepő módon szinte teljesen ugyanazon témákban tettek közzé információkat, hasonló, mély részletességgel. A négyből három vállalat informatív grafikonokkal, táblázatokkal és ábrákkal szemléltette az információkat, számszerű adatokkal is igazolva azokat. Továbbá értékes és mögöttes eredményekkel, tartalommal bíró jelentést adtak ki, melyben nincsenek üres mondatok, hanem lényegre törően és közérthetően írják a vállalat működését és elért eredményeit a releváns témákban. *(Erre ellenpélda az 8.3.1 Információ szolgáltatás módja c. fejezet 12. táblázatában található)* Azonban egy vállalat, melyre az elemzés elején utaltam már, nem tett közzé számszerűsíthető adatokat, annak ellenére, hogy a dokumentum tartalmilag részletesnek mondható. A teljes elemzést követően látható volt, hogy az említett jelentés főként inkább a környezetet illető tényezőkre koncentrált a jelentésében, nem tért ki számos társadalmat érintő területre, mint például a nemek közti egyenlőség vagy a korrupció elleni küzdelem, annak ellenére, hogy ezek is fontos területei a fenntarthatóságra való törekvésnek. Azonban az ilyen típusú jelentések is elterjednek bizonyulnak az Európai Számvevőszék *Gyorsvizsgálat - Fenntarthatósági jelentések: az uniós intézmények és ügynökségek értékelése* (2019) című tanulmánya szerint, melyet a 5.2 *A fenntarthatósági jelentések* c. fejezetben mutattam be (24. oldal).

Továbbá annak ellenére, hogy tartalmilag részletesnek mondható, számomra hiányoznak belőle az információkat alátámasztó számszerű adatok, melyekkel jobban lehetett volna szemléltetni a vállalat által elért eredményeket, a növekedést vagy akár a különböző kibocsátásokhoz kapcsolódó információkat. Eltekintve a számokkal alátámasztott adatok és a társadalmi témák mélyebb érintésének hiányától, összességében úgy gondolom, hogy az adott vállalat jelentése jó, elég részletes, s betöltheti a jelentés szerepét, hiszen átfogóan tájékoztatja a vállalat háttére iránt érdeklő emberek közönségét. Befektetői szempontból azonban első látásra kevésnek bizonyulhatnak az információk ahhoz, hogy megragadják a potenciális jövőbeni befektetők kellő mértékű figyelmét és érdeklődését a vállalat iránt.

8.4.3 A 98 vizsgált vállalatra vonatkozó összesített eredmények

Az alábbi diagrammon az előző két fejezetben kifejtett elemzések eredményeiképp létrejött adatok láthatók összesítve, tekintve összesen 61 vállalat fenntarthatósági jelentésében, kiegészítő mellékletében, weboldalán és egyéb helyeken publikált információit.

14. ábra
SDG-k megjelenési gyakorisága összesítve 98 vállalatra
Saját szerkesztés, Forrás: Saját kutatási adatok

Az összesített adatok alapján a következő táblázatban látható, hogy melyek voltak az 5 leggyakrabban megjelent Fenntartható Fejlődési Célok a vizsgált vállalatoknál:

Sorszám	Fenntartható Fejlődési Cél
1.	SDG 13: Fellépés az éghajlatváltozás ellen
2.	SDG 11: Fenntartható városok és közösségek
3.	SDG 12: Felelős fogyasztás és termelés
4.	SDG 9: Ipar, innováció és infrastruktúra
5.	SDG 17: Partnerség a célok eléréséért

14. táblázat
Top 5 SDG a vizsgált vállalatoknál
 Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok

Továbbá, ahogy már a *8.3.1 Információ szolgáltatás módja* c. fejezet 41. oldalán megállapításra került, a vizsgált szervezet közül 57 rendelkezett publikált releváns információval, valamint 4 vállalat adott ki fenntarthatósági jelentést. Tehát összesen 61 vállalat rendelkezett releváns publikált információval, ami a vizsgálat vállalatok **62,2%-át** jelenti.

A továbbiakban a harmadik kutatási kérdésemhez kapcsolódó hipotéziseket ezen összesített adatok alapján kívánom vizsgálni. A harmadik kutatási kérdés alapjául egy 2019-ben megvalósult kutatás eredményei szolgálnak. Ezt a kutatást a következőkben kívánom röviden ismertetni azért, hogy átfogó képet kaphassunk arról, hogy miért releváns a jelen kutatási tevékenységhez köthető kérdések és hipotézisek vizsgálatában.

8.4.3.1 PwC - SDG (Reporting) Challenge

A PwC évente elkészíti az *SDG (Reporting) Challenge* elnevezésű riportjait, melyek azon vizsgálataik eredményeit közlik, amik az SDG-k vállalatok által publikált információkban való megjelenésére vonatkoznak. A kutatást globálisan hajtják végre, a legnagyobb és legbefolyásosabb vállalatokat választják ki a csapataik az adott térségek ún. helyi részvénytársasági indexe (*local public company index*) alapján. A 2018-ban kiadott riport elkészítéséhez 21 terület 729 vállalatának éves jelentését és/vagy fenntarthatósági jelentését vizsgálták meg, míg 2019-ben már 31 ország és terület 1141 vállalata került a vizsgálatba. A továbbiakban a 2019-es, legfrissebb riport adatait használom fel az elemzésemhez.

A PwC kutatása (2019) szerint a vállalatok 72%-a (822 db) említett meg az SDG-khez köthető információkat a kiadott jelentéseiben, valamint 65%-uk utalt konkrét Fenntartható Fejlődési Célokra.

Továbbá a riportban megtalálhatók a leggyakrabban megjelent Célok a vállalatok jelentéseiben, melyek a következők:

Sorszám	Fenntartható Fejlődési Cél
1.	SDG 8: Tisztességes munka és gazdasági növekedés
2.	SDG 13: Fellépés az éghajlatváltozás ellen
3.	SDG 12: Felelős fogyasztás és termelés
4.	SDG 3: Egészség és jólét
5.	SDG 9: Ipar, innováció és infrastruktúra

15. táblázat
Top 5 SDG az *SDG Challenge* riport szerint
Saját szerkesztés
Forrás: (PwC, 2019)

A kutatási eredmények azt bizonyítják, hogy a vállalatok átlagosan 17-ből 9 SDG-t említettek meg jelentéseikben.

Kutatási kérdés (K3)	
Milyen hasonlóságok és különbségek találhatók a hazai top 100 vállalat vizsgálatának eredményei és a PwC globális <i>SDG Challenge</i> c. kutatásának eredményei között?	
A kérdéshez tartozó hipotézis (H3)	A kérdéshez tartozó hipotézis (H4)
A hazai top 100 szervezetnél az 5 leggyakrabban felmerülő SDG megegyezik a PwC globális <i>SDG Challenge</i> c. kutatásának eredményeiben kimutatott öt leggyakoribbal.	A globális, PwC által készített felmérés és a hazai gazdasági szereplőkre vonatkozó felmérések alapján megállapítható, hogy a vizsgált vállalatok azonos arányánál jelentek meg SDG-khez köthető információk.
Vizsgálat, eredmény (H3)	Vizsgálat, eredmény (H4)
<u>Top 100 magyar vállalatainál:</u> SDG 13: Fellépés az éghajlatváltozás ellen SDG 11: Fenntartható városok és közösségek SDG 12: Felelős fogyasztás és termelés SDG 9: Ipar, innováció és infrastruktúra SDG 17: Partnerség a célok eléréséért	<u>Top 100 magyar vállalatainál:</u> „... összesen 61 vállalat rendelkezett releváns publikált információval, ami a vizsgálat vállalatok 62,2%-át jelenti.”
<u>PwC SDG Challenge vállalatainál:</u> SDG 8: Tisztességes munka és gazdasági növekedés SDG 13: Fellépés az éghajlatváltozás ellen SDG 12: Felelős fogyasztás és termelés SDG 3: Egészség és jólét SDG 9: Ipar, innováció és infrastruktúra	<u>PwC SDG Challenge vállalatainál:</u> „A PwC kutatása (2019) szerint a vállalatok 72%-a (822 db) említett meg az SDG-khez köthető információkat a kiadott jelentéseiben...”
Megegyező SDG-k: 9., 12., 13.	62,2% ≠ 72%-kal

Döntés (H3)	Döntés (H4)
A vizsgált két esetben 5-ből mindössze 3 SDG egyezett meg, így a harmadik hipotézist elutasítom.	A top 100 vállalat 62,2%-ánál, míg a PwC kutatásában 72%-nál jelentek meg az SDG-k, így a negyedik hipotézist elutasítom.

16. táblázat
Harmadik és negyedik hipotézis vizsgálata és eredménye
Saját szerkesztés; Forrás: Saját kutatási adatok; (PwC, 2019)

A kutatási eredmények alapján megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a magyar vállalatoknál kevésbé volt elterjedtebb az SDG-khez köthető információk közzététele, továbbá a vállalatok nem veszik olyan nagymértékben figyelembe a fenntartható fejlődés aspektusait, mint globálisan elemzett társaik.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Véleményem szerint fontos és hasznos lenne, ha a vállalatok egy egységes minta alapján tennék közzé a környezetvédelemhez, a fenntarthatósághoz és a társadalmi felelősségvállaláshoz kapcsolódó legfontosabb releváns információikat, évente a kiegészítő mellékeitekben, természetesen nem olyan részletességgel, mint egy fenntarthatósági jelentésben. Az egységes, központilag létrehozott minta, melyben a kitöltendő területek meg vannak határozva, egy jó alapot nyújthatna a vállalatoknak ahhoz, hogy egyszerűen és könnyen összegyűjthessék és felsorolhassák a fontosabb információkat. Valamint ha minden évben összegyűjtik ezeket, akkor a későbbiekben egyszerűen visszakövethető a fejlődési trend az egyes területeken, s a fenntarthatósági jelentés elkészítéséhez is egy jó alapul szolgálhatna. Az alapvető információk minden évről rendelkezésére állnának a vállalatnak, nem lenne szükséges visszamenőleg újra összegyűjteni ezeket. Önmagában is egy informatív dokumentum lenne.

Példák az érintendő területekre:

- hulladékgazdálkodás,
- veszélyes hulladékok, környezetre káros anyagok,
- környezetvédelmi termékdíj,
- környezetvédelemmel kapcsolatosan elszámolt költségek,
- környezetvédelmet közvetlenül szolgáló tárgyi eszközök,
- társadalmi felelősségvállaláshoz köthető tevékenységek címszavas felsorolása az adott üzleti évhez köthetően (pl.: adományozás; véradás; helyi szervezetek támogatása; oktatás, kultúra, sport támogatása stb.),
- energiafelhasználás, fő energiacsoportokra lebontva, például: villamosenergia (kWh), gáz (GJ),
- vízfelhasználás (m³),
- egyéb, a vállalat által fontosnak ítélt, kapcsolódó információk,
- a vállalat környezeti hatását csökkentő intézkedések (például: alkalmazott környezetvédelmi irányítási rendszer; szelektíven gyűjtött hulladéktípusok számának növelése; géppark műszaki állapota, technológiai fejlesztése stb.),
- következő üzleti évre vonatkozó fenntartható fejlődéssel kapcsolatos kitűzött célok,
- előző üzleti évben megvalósult fenntartható fejlődéssel kapcsolatos célok.

Úgy gondolom, hogy a jövőben érdemes lenne minden 250 fő feletti foglalkoztatotti létszámmal rendelkező vállalatnak legalább 3 évente készítenie fenntarthatósági jelentést, melyet elérhetővé kellene tenniük minden érdeklődő számára.

Ez több szempontból is hasznos lehetne a vállalatok számára. Egyrészt a fogyasztók jobban megismerhetnék a vállalat működését, tevékenységét és hátterét, ezzel nagyobb bizalmat és hűséget kialakítva bennük. Másrészt a vállalatok felkelthetik vele a potenciális jövőbeni befektetők, stratégiai partnerek figyelmét, valamint az állami intézmények felé is jövedelmező lehet ez a nyílt kommunikáció akár egy támogatási kérelem elbírálásának kimenetelét tekintve. Az előbbieken felsorolt tényezők pedig például növekedési, fejlődési és innovációs lehetőségeket is jelenthetnek, melyek számos további pozitív hozadékkal járhatnak, mint a forgalom és a bevétel növekedés.

ÖSSZEFOGLALÁS

A fenntartható fejlődés fogalma 1987-ben jelent meg először a Brundtland-bizottság által kiadott „Közös jövőnk” című jelentésben, mely szerint a fenntartható fejlődés nem más, mint egy olyan fejlődési folyamat, mely biztosítja a jelen szükségleteinek kielégítését anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékeinek képességét arra, hogy saját szükségleteiket és igényeiket ki tudják elégíteni (United Nations, 1987).

A fenntartható fejlődés három dimenziója a gazdaság, a környezet és a társadalom, melyek alakulása kölcsönösen hatással van egymásra (Chakrabarti, et al., 2018).

A fenntartható fejlődésre való törekvés eredményeképp jöttek létre először a Millenniumi Fejlesztési Célok (*MDGs – Millennium Development Goals*) 2000-ben, annak érdekében, hogy előre mozdítsák a szegénység problémájának megoldását, s javítsák az életkörülményeket.

A tevékenység folytatásaként és az elért eredmények bővítése érdekében 2012-ben az ENSZ nemzetei elköteleződtek az iránt, hogy 2015 után is folytatják tevékenységüket a fejlődés érdekében, s új, átfogóbb célokat tűznek ki. Ezek az új célok jelentették a Fenntartható Fejlődési Célokat (*SDGs – Sustainable Development Goals*) (MTSZ, 2015).

A kutatási tevékenységem során feltérképeztem a hazai top 100 vállalkozás viszonyát a fenntartható fejlődéshez. Az általuk kiadott fenntarthatósági jelentéseket, publikációkat az alapján vizsgáltam, hogy a Fenntartható Fejlődési Célok 17 eleme közül melyek jelentek meg bennük, s milyen információk voltak hozzájuk köthetők.

Összehasonlítottam a vizsgált szervezetek által kiadott fenntarthatósági jelentéseket, feltártam a hasonlóságait és különbségeiket, s következtetéseket vontam le belőlük. Továbbá javaslatot fogalmaztam azzal kapcsolatban, hogy miért és milyen részletességgel, rendszerességgel lenne célszerű a vállalkozásoknak nem pénzügyi jelentéseket készíteniük.

Úgy gondolom, hogy a vállalatok akkor tudnak jó és átfogó fenntarthatósági jelentést kiadni, ha mind gazdasági, környezeti és társadalmi szempontból is összegyűjtik a fenntartható fejlődés érdekében tett erőfeszítéseik eredményeit. Továbbá számszerű, mérhető adatokkal, különböző gazdasági mutatószámokkal támasztják alá a publikált információkat, annak érdekében, hogy minél hitelesebb és mérhetőbb legyen a vállalatok fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tudatossága és tevékenységei.

Véleményem szerint további lehetőségek rejlenek a kutatásom folytatásában, hiszen ahogy a 5.3.2.2 *CSRD* c. fejezetben kifejtettem, az Európai Bizottság 2021 áprilisában elfogadott egy javaslatot a vállalati fenntarthatósági jelentéstételi irányelvre. Az irányelv 2023-tól lép hatályba, mely egy olyan tanúsítási követelményt jelent a fenntarthatósági jelentésekhez, amely megkövetel olyan szabványosított, nagy részletezettségű és mélységű dokumentumokat, melyek segítségével az érintett vállalatok elszámoltathatósága nőni fog, kiküszöbölik az eltérő nemzeti szabványokat, és megkönnyítik a fenntartható gazdaságra való átállást (French Presidency of the Council of the EU, 2022).

Az irányelvnek köszönhetően jóval több vállalat esik beszámolási kötelezettség alá, s így megnyílik annak a lehetősége, hogy egy egyéges szempontrendszer alapján lehessen vizsgálni a vállalatok fenntarthatósággal kapcsolatos jelentéseit, valamint a jelentéseikben foglalt tevékenységeiknek közvetlen és közvetett hatásait társadalmi, gazdasági és környezeti aspektusokból.

IRODALOMJEGYZÉK

Brown, K. & Rasmussen, K., 2019. *United Nation Foundation - The Sustainable Development Goals In 2019*

Brown, L. R., 1981. *Building a sustainable society*. New York: Norton.

Buday-Sántha, A., 2002. *Környezetgazdálkodás*. Budapest-Pécs: Dialóg Campus Kiadó.

Chakrabarti, K. és mtsai., 2018. *Approaches to SDG 17 Partnerships for the Sustainable Development Goals (SDGs)*, Barcelona: Global University Network for Innovation (GUNi).

Chikán, A., 2020. *Vállalatgazdaságtan*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Czvikovszky, T., Mészáros, L. & Toldy, A., 2019. *A fenntartható fejlődés technológiái*. digitális kiadás szerk. Budapest: Akadémiai Kiadó.

DENKSTATT Hungary Kft., [Online]
Available at: <http://sustainability.hu/index.php/gri/>
[Hozzáférés dátuma: 5 március 2022].

ENSZ - <https://sdgs.un.org/goals>, *United Nations - Department of Economic and Social Affairs - Sustainable Development*. [Online]
Available at: <https://sdgs.un.org/goals>
[Hozzáférés dátuma: 2022].

ENSZ, 2015. *Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*, h United Nations.

Európai Bizottság, 2019. *Consultation document on the update of the non-binding guidelines on non-financial reporting*.

Európai Bizottság, 2020. *Az Európai Bizottság hivatalos oldala*. [Online]
Available at: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en
[Hozzáférés dátuma: 21 március 2022].

Európai Bizottság, 2021. *Javaslat a 2013/34/EU irányelvnek, a 2004/109/EK irányelvnek, a 2006/43/EK irányelvnek és az 537/2014/EU rendeletnek a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás tekintetében történő módosításáról*. Brüsszel: Európai Bizottság.

Európai Számvevőszék, 2019. *Gyorsvizsgálat - Fenntarthatósági jelentések: az uniós intézmények és ügynökségek értékelése*,: Európai Unió.

Európai Unió, 2014. *Az Európai Parlament és a Tanács 2014/95/EU Irányelve*. h.:Európai Unió.

European Union Emissions Trading Scheme, 2021. *Emissions-EUETS.com*. [Online] Available at: <https://www.emissions-euets.com/carbon-market-glossary/2160-nfrd-csrd> [Hozzáférés dátuma: 5 március 2022].

FémAlk, 2020. *Fenntarthatósági Jelentés*,

Forbes, 2017. *Magyar 100*,

Forbes, 2021. *Magyar 100*,

French Presidency of the Council of the EU, 2022. [Online] Available at: <https://presidence-francaise.consilium.europa.eu/en/news/council-adopts-its-position-on-the-corporate-sustainability-reporting-directive-csrd/>

Fülöp, G. & Pelczné Gáll, I., 2011. A környezettudatos stratégiai menedzsment koncepciója. *Vezetéstudomány*, 2. szám. kötet, pp. 4-20..

Glaser, G., 2012. Base sustainable development goals on science. *Nature*, p. 491.

GRI; UN Global Compact; WBCSD, 2015. *SDG Compass*. [Online] Available at: https://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2015/12/019104_SDG_Compass_Guide_2015.pdf

Griggs, D. és mtsai., 2014. *An integrated framework for sustainable development goals*, Resilience Alliance.

Gyulai, I., 2013. Fenntartható fejlődés és fenntartható növekedés. *Statisztikai Szemle*, pp. 797-822..

i-Cell Mobilsoft Zrt., 2019. *Etikai szabályzat*,

Jancsovszka, P., 2016. Fenntartható Fejlődési Célok (Sustainable Development Goals). *Tájökológiai Lapok 14 (2)*, pp. 171-181..

Kozma, D., 2020. *A fenntartható fejlődés empirikus vizsgálata az Európai Unióban*. Veszprém:

Központi Statisztikai Hivatal, *Fenntartható Fejlődési Célok*,

Lukács, Á. & Deloitte, 2021. *Deloitte*. [Online]
Available at: <https://www2.deloitte.com/hu/hu/blog/esg-explained/2021/esg-explained-1-what-is-esg.html>

[Hozzáférés dátuma: 5 március 2022].

Magyarország Kormánya, *Magyarország szerepvállalása az Egyesült Nemzetek Szövetségében*. [Online]

Available at: <https://ensz.kormany.hu/agenda-2030>

MTSZ, 2015. *A Fenntartható Fejlődési Célok - A tervektől a megvalósításig*, Magyar Természetvédők Szövetsége.

Oncioiu, I. és mtsai., 2020. *Corporate Sustainability Reporting and Financial Performance*. Bukarest: MDPI.

planA-Academy & Bernoville, T., 2022. *planA Academy*. [Online]
Available at: <https://plana.earth/academy/csr-d-corporate-sustainability-reporting-directive/>
[Hozzáférés dátuma: 5 március 2022].

PwC, 2019. *SDG Challenge 2019*,

Ransburg, B., 2006. A vállalati siker nem csak pénzben mérhető - Fenntarthatósági jelentések. *Marketing & Menedzsment*, 4.. kötet, pp. 4-11..

SZAK-ma, 2021. *SZAK-ma.hu*. [Online]
Available at: <http://szak-ma.hu/szamvitel/a-fenntarthatosaggal-kapcsolatos-vallalati-jelentestetelrol-szolo-uj-iranyelv-102835>
[Hozzáférés dátuma: 5 március 2022].

Tárki, 2004. *Millenniumi Fejlesztési Célok Jelentés*, Grösslingova: United Nations Development Programme.

UNIS, *Millenniumi Fejlesztési Célok*. [Online]
Available at: <https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/2013/mdg.html>

United Nations, 1987. *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*.:Oxford University Press.

United Nations, 2012. *Future we want*. Rio de Janeiro: United Nations.

United Nations, *Sustainable Development Goals*. [Online]
Available at: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/inequality/>
[Hozzáférés dátuma: február 2022].

Value Reporting Foundation, *SASB Standards*. [Online]
Available at: <https://www.sasb.org/standards/>

Vries, G. d., 2020. *Culture in the Sustainable Development Goals: The Role of the European Union*, Stuttgart: Institut für Auslandsbeziehungen.

Wilson, M., 2003. Corporate sustainability: What is it and where does it come from?. *IVEY Business Journal*, March/April, pp. 1-5..

WTO, 2005. *Making Tourism More Sustainable - A Guide for Policy Makers*.:UNEP and UNWTO.